

Muistoonpanoja Vatjan kielestä.

I. Kielennäytteitä.

Joenperästä.

Satu.

Sõtamees sluuži kahziümmeet vootta sluužbaa; koton eb täünnü, i tirjaa eb tirjuttannu kottoo. Tämä sluuži kaukaal rajoila. I tuli tälle ostafko ja vällää lastii, a sluuži enellees sata rublaa penšii aigassaigale. Tuõb tämä kottoo ööt i päivät, tuõb nädellä kahzi aikaa; tuli tñhtee tüllää öõhzi. Jäävä on varaje a neljätümmeet virssaa on tõisõõ tüllää, lähteä on möõhä. No duumas, ajattõli tämä i lähzi menemää. meni kahziümmeet virssaa, joo tuli pimmiä. Veel meni virssaa viiteetõiss-šümmenee, ajattõõb ize enelläaz, jott nüt jo on pool öötä i katsõõb, ehko näü kuza oonõht(a), kuhõ nõissa ookaamaa; virssaa viiteetõissšümmenee jo tuln, i rohkõap, jo väsu-

Sotamies palveli kaffihymmentä vuotta sotapalveluksessa; kotona ei käynyt, ja kirjettä ei kirjoittanut kotiin. Hän palveli kaukaisilla maanäärillä. Ja tuli hänelle päästõnafi, ja laskettiin pois, mutta hän palveli itselleen sata ruplaa vuotuisesti eläkkeeksi. Hän matkustaa kotiin yöt ja päivät, matkustaa miiton kaffi; tuli yhteen kylään yöksi. Jäävä on waraista, mutta neljähymmentä wirstaa on toiseen kylään, lähteä on myõhä. No arveli, ajatteli ja lähti menemään, meni kaffihymmentä wirstaa, jo tuli pimeä. Vielä meni wirstaa wiifitoistahymmentä, ajatteli itsensä jo on puoleessa yö ja katselee eifõ näy misfään huonetta, kuhun ruweta lepäämään; wirstaa wiiteentoistahymmentä jo tuln ja runsaammin, jo wäshin, itse

zin, ize ain menen edes, katson tee äärezi on aita. Hüppäzin üli. Johtu meelee, jott vana rahvas jutollaa, jott kalmoi pääl on kerkia magata. La vizgahtan tülhellää, katson — on ühsi auta avõ i ruhipuu on avva pääl. No siis miä võtin sene ruhipuu, lazin autaa, ize nõizin ruhipuu süämee i tülhellää i võtin mõõka tättēe i oottõõn, mitä siin leeb. Kuu vähä aikaa oottõlin jo tuõb mokoma entji viihkura-kaa kõhallaa avva pääle i tūsüb: „ten siä õõt?” Nõis välfää — miä sinu sõõn!” i puhub suussa tämä silmle tulta. Sõtamees vassaab: „a mitä silla tarvis, miä tuõn õma teetä möö i väsüzin, nütte sain üvä paika, kuza oogāta. Kasse tuli eb tapa, a miä sinnua en tää, ten siä õõt, elä puhu tulta suussa miä sõaz(a) näin rohkõap tulta, väliss õli virs-salta tūmmenelt' aima tulta.” Siis nõizi ruumõ kõikela viisiä tätä eitüttämmää i harakkan lennāp pääle i karuna i sutõna; a sõtamees vassaab:” parõp elä i eitütä minnua miä ene pel-tää, a parõp juttõõ, kuza õlit”. Ruumõ näeb i tolkkuab i nõizi tūsümää: „Sõtamees, las minnua õmalõ tilalõ jo par'aikaa kukkõ laulab, miä jään maa pääle.” Sõtamees juttõõb vassaa: ”enne en laze ku't juttõõ, kuza õlit”. Ruumõla eb õõ tehä

yhä menen eteenpäin, katson tien ääresjä on aita. Hüppäsin aidan ylitse. Katson — on hautausmaa. Johtui mieleen, jotta vanha rahvas juttelee, jotta hautojen päällä on helppo maata. Annas (laske) wistaun kyljelleni, katson — on yksi hauta awoinna, ja ruumisarkku on haudalla. No sitten minä otin sen ruumisarkun, lasstin hautaan, itse rupefin ruumisarkkuun kyljelleni ja otin miekan käteeni ja odottelin, mitä siinä lienee. Kun vähän aikaa odottelin jo tulee muutamanlainen henki wihurin kanssa kohdasteen haudalle ja kysyy: „ken siinä olet? Nouse pois — minä sinut syön!” ja puhuu juustaan tulta hänen silmilleen. Sotamies vastaa: „no mitäs sinulla tarwis, minä tulen omaa tietäni, mutta wäsymys tapasi, nyt sain hyvän paikan lewätäkseni. Tämä tuli ei tapa, mutta minä en sinua tunne, ken siinä olet, elä puhu tulta juustasi, minä sodasja näin runsaammin tulta, wälistä oli hymmenin wirstoin pelkkää tulta. Sit-ten rupefi ruumis kaikin tawoin häntä säilyttellemään, sekä harak-fana että karhuna ja jutena lentää päälle; mutta sotamies vastaa: „parasta on ett'et säilytäkään minua, minä en pelkää, waan pikem-min juttele, kusja olit. Ruumis näkee ja hymmärtää, sekä alkaa waatia (kysyä): „sotamies, laske minua omalle tilalleni, jo par'aikaa kukko laulaa, minä jään maan päälle.” Sotamies juttelee vastaan:

mitä. „Juttõõn las vaa: miä õlin kassen tülazä pool virssaa maata. Siäl õllaa pulmat, miä rikkozin noorõt, tein tìvehsi.” Sõtamees vassaab: „vot’ sinnua i las enne en laze ku’t juttõõ, kui parattaa ruumõ vassaa.” Kui miä nõisõn lankõõmaa autaa, siis lõikkaa minu silmäkankaassa tükki i paa põlõmaa i ümper neitä nooria pöörütä i nämät siis leevät, kui õltii.” Siis nõisõb sõtamees avvassa üles i tartub silmäkankaasõ tìini, i lõikab otsa välfää i panõb kormanoo; a ruumõ laukõs autaa i auta meni tìini nii kui eb i ollutji. A sõtamees lähsi tülälää meni ühtee talloo õõhsi. Liiti pulmatalloa naapuri nainõ juttõõb, jott meil on sõtamees õõtä, ebko tämä tää. Mentii kutsuttii sõtamees. Sõtamees tuli, juttõõb, jott miä õõn kuullu, kui paratõtaa, näüttäkää millõ, kuza nämä magataa. Veetii sõtameessä lauttaa, kuza nämä magattii. Sõtamees võtti kormanossa kankaa tükki i pavi põlõmaa i pöörütii vühes-saa pää poolõ; i nõsetii mehe üles. Mees juttõõb: „oi kui kaukaa makazin.” Sõtamees juttõõb: „elä eitü, katso jalkoi pääle”. Mees katsob: jalgat õllaa tìviset. Sõtamees juttõõb: „nõis tagas makkaamaa, miä praavitän jalgat, siis pöörütii savvu-kaa i jalgat,

ennen en laske kuin (et juttele) juttelet, kusja olit. Nuumiilla ei ole mitään muuta keinoa, juttelen (anna waan), olkoon menneeksi minä olin täsfä kyläsfä puolen wirstan pääsfä. Siellä mietetään häitä, minä (rifoin) taioin, nuoret tein kiviksi.” Sotamies vastaa: „ohoh sinua, ja annapas ennen en laske kuin (et juttele) juttelet, kuinka (parantaa) torjua ruumista”. Kun minä rupean lankeamaan hautaan, sitten leikkaa minun filmäwaatteesta lappale ja pane palamaan ja pyörittele niiden nuorten ympäri ja he sitten tulewat (lie-newät) semmoisiksi, kuin olivat. Sitten noujee sotamies handasta hlös ja tarttuu filmäwaatteesen kiinni ja leikkaa liepeen pois ja panee sen taskunsa. Mutta ruumis lankefi hautaan ja hauta meni kiinni, niinkuin ei edes ollutkaan. Mutta sotamies läffi kylään eräsfen taloon yöffi. Naapurin nainen ikeltä häätaloa wirkkaa, jotta meillä on sotamies yötä, eiköhän se tiedä. Menttiin, kutsuttiin sotamies. Sotamies tuli, juttelee, jotta minä olen kuullut, kuinka parannetaan, näyttäkää minulle, kusja he mafaawat. Weiwät sotamiehen narettaan, jossa he mafaawat. Sotamies otti taskustaan waate-tikun ja pani palamaan ja pyöritti sen wyhhydeksi asti pääpuoleen; ja mies nostettin hlös. Mies sanoo: „oi kuin kauan mafaajin.” Sotamies sanoo: elä fäikähä, katjopas jalkojaji. Mies katfoo jalat

siis nõsettii mõlõpat üles, ženiha i noorikkõ nõistii üles pantii ehteet pääle mees võtti puteli tüttee i nõizi podšivoittamaa. Sõtamees jõi ene vešolahsi i siis lähetaa lautass rihee, sõtamees eez, a noorõt peräss; mentii rihee, sõtamees võtõttii tšini, kõikk(i) suku takan, i tarissõtaa tälle rahhaa i õlutta i viinaa. Sõtamees juttõõb: „miä rahhaa en taho, razvi võtan rubla tšimmene toomuzihsi, jott minä saan ize sata rublaa penziä, a viinaa õlutta miä juon. Eittäkää Jumalaa, jott miä tarkkahuzin tedjet”. No siis taas sõtamees lähzi menemää kotopoolõõ. Meni tämä kuuta kahzi aikaa, katsob, jott õma tšilä on i tunnõb õma talo. Meni naapurii ookaamaa i tšüsüb naapuriza: „kui kasta tšüllää kutsutaa ja kasta talloa, mikä on vassaza? Mitä kuulub tedje tšüllää, ebko õõ mitä uutta menoa?” No siis naapuri naisikkõ juttõõb, jott kassen naapuriz on starikka kuus nätelä koollu i evät saa rihessä välfää. Siis sõtamees juttõõb: „la miä meen näile õõhzi.” Sõtamees meni tšüsüsi näile õõhzi, võtõttii vassaa vellät i minjät, pantii õhtogõisõlõ. Ize idgõtaa. Nõis söömää tšen nii buuit. I medje velläle õhtogõissa annab. Sõtamees juttõõb: „miä õõnti tedje

owat kiwiset. Sotamies wirkkaa: „rupea (takaisin) jälleen mafaamaan, minä parannan jalat, sitten (pyörity) kierteli hän saun kanssa ja molemmat jalat nostettiin sitten ylös, sulhanen ja nuorikko nousivat ylös, panivat juhlaaatteet päällään, mies otti putelin käteenjään ja rupeesi tarjoamaan (virksistystä). Sotamies joi itsensä hyllylle tuulelle ja sitten lähtewät nautasta pirttiin, sotamies edellä, waan nuoret perästä; menivät pirttiin, sotamiehen ottivat kiinni, koko heimo perästä, ja tarjoawat hänelle rahaa ja olutta sekä wiinaa. Sotamies wirkkaa: „minä rahaa en tahdo, waikkapa otan kymmentuntia ruplaa tuomijiksi, (jotta) kun minä näet saan itse sata ruplaa eläkettä, mutta wiinaa ja olutta minä juon. Peljättää Jumalaa, jotta minä satuin teidän tienoille ja paransin teidät”. No sitten taas sotamies läkfi menemään kotipuoleensa. Hän kulki noin kaffi kuuta, katsoo, jotta (se) on kotikylä ja tuntee kotitalon. Meni naapuriiin huokaamaan ja kysyy naapurisja: „kuin tätä kylää kutsutaan ja tätä taloa, mikä on wastapäätä? Mitä kuuluu teidän kylään, eikö ole mitään uutta tapahtunut? No sitten naapurin emäntä wirkkaa, jotta tässä naapurisja on wanhus kuusi wiikkoa kuolleena ollut, eivätkä saa pirtistä ulos. Sitten sotamies wirkkaa: „annapas minä menen heille yöksi”. Sotamies meni. kysyi heille

veillä". Siis vellä juttööb, međje taatto on koollu kuus näтелиä, emmä saa rihessä vällää". Sötamees juttööb: La miä meen tämä kaa makkaamaa". Meni eittäš lavösölö, pää pani izä kaa ühtee, mööka võtti tättee. Poole öö aikana nöisöb izä üles issumaa i tšüsüb: "Ivan! siä ööt?" — „Miä." — „Kussa sinnua Jumala jõvvutti kotopoolöö, miä sinnua oottöön kuvves näтели. Lähemmä siis nüt pulmaa, par'aikaa tuöb karetti akkuna allö. Siä üppää karetti, a miä perässä üppään. Karetti ku söisatab, siä siis üppää taas vällää i mene pulmatalo ahjo pääle (siältä sinnua tenni eb näe) i katso mitä möö teemmä. Pulmaväti köikk' issutaa lavva tagan, viinaa i ölutta juvvaa i laulötaa, nooröt issuvat lavva takan akkuna köhal i suut' annötaa. Tultii karettissa paha väti i nöistii muttimaa i võtöttii tehtii nooröt suöłzi i lastii akkunassa vällää, metsää, i ize mentii vällää. Sötamees kaas meni karetti i lähettii menemää. Viis minuttia mentii i karetti söisattas. Sötamees üppäs karettissa vällää i meni rihee issus lavvösölö. A isä peräss, isä tšüsüb:

höffi. Weljet ja miniät ottiwat vastaan, paniwat iltajelle. Itše itšewät, rupeši hjomään ken niin halusi. Myös meidän welijelle iltasta antaa. Sotamies wirkkaa: „minä olenkin teidän weli.“ Sitten weli wirkkaa: „meidän taattomme on kuollut kuusi wiikkoa sitten, emme saa pirtistä ulos.“ Sotamies janoo: „Annapa minä menen hänen kansja makaamaan“. Meni heittäyhi lawitsjalle, pään pani itšän kansja yhteen, miekan otti käteen. Puolen yön aikana nousce itšä ylös istumaan ja tšyhy: „Zuhana! sinäkö se olet?“ — „Minä.“ — Mistä sinut Jumala joudutti kotipuoleen, minä sinua odottelen kuudetta wiikkoa. Lähdemme sitten nyt häihin, par'aikaa tulewat waunut affunan alle. Hyppää sinä waunuihin, tšllä minä perästä hyppään: Waunut kun seisattumat, sinä hyppää sitten taas ulos ja mene häätalon uunille (sieltä sinua kenkään ei näe) ja katso mitä me teemme. Häawäki istuu (kaiikki) joka mies pöhdän takana, wiinaa ja ölutta juowat ja laulawat, ja nuoret istumat pöhdän takana affunan kohdalla ja suuta antawat. Paha wäki tuli waunusta ja rupeši (muuntamaan?) taikomaan ja (ottiwat) ei muuta kuin tekivät nuoret judešji ja päästiwät affunasta ulos metsään, ja itše meniwät ulos. Sotamies myös meni waunuihin ja lähtiwät menemään. Wiisi minuttia ja waunut seisattiwat. Sotamies hyppäsi waunuišta ulos ja meni pirttiin, istuutui lawitsjalle. Ja isä perästä; itšä tšyhy:

„veelko sillõ pulmat näüttii?“ Sõtamees juttõõb: „õikõõ üvässi näüttii: kui kaukaa nee nüt leevät sutõn noorõt, i veelko näitä saab parattaa?“ — Isä juttõõb: „saab.“ — Sõtamees juttõõb: „a kui saab?“ — „Mikä pappi näitä vihti, sene papi lehmä piäb tappaa i nahka põlõttaa i tuhkat akkunass laskõa kujalõ, siis nämä tullaa takas, kui õltii issuttii pulma-aikan.“ Siis sõtamees tšüsüb isältä: „veelko sinnua saab kasetta riihessä välfää?“ A isä juttõõb: „saab.“ — „A kui saab?“ — „Piäb etsiä mussa katti i mussa kukkõ i pittjä kasikõs; õtsa ühzi katilõ jalkaa sittoa tšini, a tõinõ õtsa kukõlõ jalkaa, a tehsipaikka millõ jalkaa, siis piäb kallua: žiis da briis! Siis nämä lähtevät menemää, jott pää maha eb tappaa niiku õpõtõttu.“ I kukkõ laulo: izä takas kooli. Oomnikol nõis sõtamees üles, juttõõb veffile: „menkaa, etsikaa mussa katti i mussa kukkõ i pittjä kasikõs, nõisõmma veemää issää autaa.“ Ühzi veffä meni kattia toomaa, tõinõ kukkõa i minjä kasikõssa toomaa. Siottii kasikõs tehsipaikassa isäle jalkaa a ühzi õtsa kukõlõ, a tõinõ katilõ. Siis kallub: „žiis da briis!“ Lähettii menemää nii jott ep pää maha tavannu kalmoilõ saa i lastii autaa i aapõin vadja tõrkittii rintoi pääle i veel siäl viingahti avvas. Siis tultii kottoo, sõtamees juttõõb: „eb enäp takas tuõ, a miä nüt

„wieläkö (sinulle) jinä (häät) häitä (näkyivät) näit? Sotamies wirkkaa: „Dikein hyvästi näin; kuin lauan ne nuoret nyt lienemät sutena, ja wieläkö heittä saattaa parantaa?“ — Isä wirkkaa: „saattaa.“ — Sotamies sanoo: „no kuinka (saattaa) on se mahdollista?“ — „Mikä pappi heidät wihti sen papin lehmä pitää tappaa ja nahka polttaa ja tuhkat heittää akkunasta kujalle, sitten he tulewat (takaisin) jälleen niinkuin olivat ja istuivat häiden aikana.“ Sitten sotamies kysyy isältä: „wieläkö sinut (saa) voi saada ulos tästä pirtistä?“ Ja isä wirkkaa: „woipi“. — „No kuinka (woipi)?“ — „Pitää etsiä musta kiska ja musta kufko ja pitkä kadikka; toinen pää on sidottawa (kiinni) kiskalle jalkaan, mutta toinen pää kufolle, ja keskipaikka minulle jalkaan, sitten pitää karjaista: žiis da briis! Sitten ne lähtewät menemään, jotta pää maahan ei tapaa niinkuin opetettu.“ Ja kufko lauloi: isä taas kuoli. Huomenna noufi sotamies ylös, jutteli weliilleen: menkää, etsikää musta kiska ja musta kufko hynä pitkä kadikka, rupeamme wiemään isää hautaan“. Nssi weli meni kiskaa, toinen kufkoa ja minä kadikkaa noutamaan. Sidottiin kadikka keskipaikasta isälle jalkaan, mutta toinen pää kufolle, ja toinen kiskalle. Sitten karjaisee: „žiis da briis!“ Lähtiwät me-

lähden pulmia praavittamaa, kummat ruumõ on rikkonnu.“ Me-
neb näтели, tõisõ tšüsütteeb: „kuza on pulmat rikottu i suõhzi
tehtü?“ — „Väti jutõllaa siälti tšuläzä“. — Sõtamees meni sihe
tüllää i sihe talloo, tšüsüb vanalt mehelt: „mitä sillõ kuulub,
mitä siä tuskaat?“ — Vana mees vassaab: „minä en tuskaa,
kuu millä ühzi poika õli i seji tehtii suõhzi pulma-aikan?“ —
A sõtamees juttõõb: „veelko siä tahot, jott nämä tultais kottoo
i praavihuttais?“ — Isä juttõõb: „tahon“. — No sõtamees jut-
tõõb: „elä tuskaa, kui praavitan, mene õsa (t. õssa) papilta
lehmä, anna nii paljo rahhaa, mitä vaa tšüsüb pappi“. Isä
õssi lehmä papilta i tõi kottoo. Sõtamees nülti nahga i põ-
lõtti i tuhkat laski akkunass(a) kujalõ. I suõt joossaa ühzi
eez tõinõ tagan akkunass(a) rihee i muuttusti inemisehzi, kui
õltii noorõn pulmii aikan. Noorikkõ i mees kummartasti
sõtamehele jalkaa: „siä“ nüt õõt parõpi isä meile kui õma.
Nõistii elämää parvõza i leipää söömää.“ I miä siäl õlin.
õlutta jõin. Usei möö tilkkua suhõ eb tavannu. — Kaask on
kõikk' i pajattaa eb õõ mittää.

nemään niin jotta ei pää maahan tawannut kalmistoon saaffa ja
laskevat hautaan sekä tyhnsivät haapaisten waajan (rintain) rinnan
päälle ja hän wingahti vielä siellä haudassa. Sitten tultiin kotiin
sotamies wirkkaa: „ei enää tule takaisin; mutta minä nyt lähden
häitä parantamaan, jotta ruumis on rikkonut.“ Menee miikon, toi-
sen (kysyttelee) kysilee: „kussa on häät rikottu ja sudekki tehty? —
Wäti juttelee (jotta häät on rikottu sielläkin) siinäkin kylässä.“ —
Sotamies meni siihen kylään ja siihen taloon, kysyy wanhalta mie-
heltä: „mitä sinulle kuuluu, mitä sinä tuskittelet?“ minäkö en tus-
kitteliji, kun minulla yksi poika (waan) oli ja sekin tehtiin sudekki
häiden aikana?“ — Mutta sotamies wirkkaa: „vieläkö sinä tahdot,
jotta he tulisivat kotiin ja poranisivat? — Jä wirkkaa: „tahdon.
— No sotamies sanoo: „elä tuskittele, kun (=jillä?) parannan,
mene osta papilta lehmä, anna niin paljon rahaa, kuin waan pappi
(kysyy) vaatii.“ Jä osti lehmän papilta ja toi kotiin. Sotamies
nylki nahkan ja poltti sekä heitti tuhkat akkunasta kujalle. Ja sudet
juoksivat yksi edessä toinen takana akkunasta pirttiin ja muuttuivat
ihmiseksi, kuten nuorena olivat häiden aikana. Nuorikko ja mies ku-
marisivat sotamiehelle maahan asti: „sinä nyt olet parempi isä meille
kuin oma. Rupeisivat elämään yhdessä ja leipää syömään. Minä-
kin olin siellä, olutta join. (Usein) tavallisesti me tilkkaa emme
juuhun tapailleet. — Satu on kaikki ja haastaa ei ole mitään.

Mateuksen evankeljumia.

Toinen luku.

1. Jeesus ku süntüsi Judejan lidnaz Betlemiza kunikaa Iroda aikan, katso tulivat itäpoolõssa viisaat Jerusalemaa i pajattivat:

2. Kuza on süntünnü Juutalaisii kunikas? Mõõ näimmä tämä tähe päivänõisula i tulimma tätä kummartammaa.

3. Kuu Iroda tätä kuuli, eittüsi tämä ja kõikki Jerusalem tämä kaa.

4. I kopitti kõikki vanõpat papit i rahvaassa tirjamehet, i tüsü näiltä, kuza pitäisi Kristosse süntüma.

5. Nämät jutõltii tälle: Judejan Betlemizä nii on prokka tirjuttannu.

6. I siä Betlem Juutalaisii maapaikka, et milläit viittä õõ peenepi Juuda vanõpissa: sinussa läheb kõikkõa vanõpi, ten on minu inimesii, Izraili rahvaa karjušši.

Sill' aigal Iroda kutsub salamittai viisaat ja tüsütteeb näiltä, kuhõ aikaa se tähti nätüsi.

8. I ku õli lähettännü tätä Betlemii; juttõli: meikaa ja üvässi tijustakkaa süntüneessä lahsessa i kuu töö lövvättä tämä tättee, jutõlkaa millõ ja miä meen tälle kummartammaa.

9. Nämät kuunnõltii kunikassa ja lähettii menemää, ja kaa tähti, ten nätü päivänõisula, näd'je eessä meni, kuni sõisatub sene paika pääle, mizä õli lahsi süntünnü.

10. Nämä ku nätivät sitä tähtiä taivaassa, siis näilä tuli nii üvä meeli.

11. Ja kuu nämä tulivat sinnõ kottoo nämät lövvetti sene lahse ja tämä emä Maaria ja nõistii maha ja kummartastii tälle ja avattii õma rikkahuse ja veetii tälle lahjassii kultaa, laadonaa ja võitõita.

12. I kuu Jumala õli tähsenüt näile unõza, jott nämä ep piä mennä Iroda tüve takaas, nii nämät lähsivät tõissa teetä mööte õmalõ maalõ.

13. Kuu nämät õltii takaas lähteneet, katso siis näütüis Jumala enkeli unõza Ossipalõ ja juttõli: nõisõ üles ja võta se lahsi ja tämä emä ene-kaa i pakõnõ Aigüptuse maalõ, õõ siälä. kunis miä sillõ juttõõn; siittä Iroda tahab sitä lassa tappa.

14. Sene perässä tämä nõisi üles ja võtti sene lahse ene-kaa ja tämä emä õölä i pakkõõs Aigüptuse maalõ.

15. I õli siälä, kunis Iroda kooli, jotta tõtta tullis, mikä Jumalassa pajatõttu proroka läpi, tet juttõõb: Aigüptuse maalt' õõn miä õma poiga kutsunnu.

16. Kuu nütte Iroda oomasi, jotta tämä on viisaissa pe-tettü, tämä tuli kõikkinõõ pakanahsi ja lähetti nämät vällää ja antõ tappa Betlemizä ja kõikõ tämä rajõiza kõikki poikalah-set, tet õltii kahõaigassakaa ja näissä noorõpat, sitä aikka mõõtä, mitä tämä õli üvässi viisaissa kuuntannu.

17. Siis on tõtta tullu, mitä prorokka Jeremias on pa-jattannu, tet juttõõb:

18. Raamaza kuulivat idguäält(ä), pallõ kaipaamissa ja idgõmissa i ulvomissa. Raabel idgi õmia lahsia ja eb tahtonnu antaa entä uroskoittaa, siittä nämät eivät õltu enäpi eloza.

19. A kuu kunikas kooli, katso, siis näütüis Jumala eü-keli Ossipalõ unõz' Aigüptuse maal, i juttõli:

20. Nõisõ üles ja võta se lahsikkõinõ ja tämä emä ene-kaa ja mee Izraili maalõ, sitä neet on koollu, tet lahsikkõisõ enõee püüsivät.

21. Tämä nõisi üles, võtti sene lahsikkõisõ i tämä emä i tuli Izraili maalõ.

22. A kuu tämä kuuli, jott Arhelaus õli Juuda maal kunikaahsi päässü õma isä paikalõ; tämä peltäs sinnõ mennä. A kuu tämä Jumalassa õli tähsü saannu pakõni tämä Galilea maalõ.

23. I tuli ja eläs ühezä lidnaza, mikä kutsutaa Naatsa-retihsi, jott se pitäis tõtta tulema, mikä on pajatõttu prorok-kii läpi, jott tätä piäb Naatsareti inemisehsi kutsuttama.

Kolmas luku.

1. Neil päivilä tuli Iivan kristiitel ja teti sluužbaa Juuda maal kõrveza.

2. Ja juttõli: parõttakaa meeltä, sene perässä, jott tai-va va riikki on tüve tullu.

3. Tämä on se, tetnessä prorokka Jesaias on pajattannu ja jutõllu: kalluja ääli on kõrveza, valmi(s)sa Jumala teetä, tehkaa i se jalkatee tasõisõhsi.

4. A Ivanala õli kauhtana verbluuda karvõissa ja nah-kõinõ vöö vöölä; a tämä söõmine õli metsätimolaisõ mesi i rohošürrkat.

5. Siis lähsi tämä tüve kõikki Jerusalem ja Juuda maa väti ja kõikõ Jordani maa väti,

6. Nee risitettii Jordaniz(a), tet juttõlivi ai õmat sünnit tãmale.

7. A ku tämä pallo Fariseita ja Sadukeita näti risittävähsi tulõva, juttõli tämä nedje vassaa: Tõõ visõpat mattoi suku, ten on teile näüttännü, jott(a) pääsettä vällää pakkõõmaa tulõvaisõ viha eess(ä).

8. Sene perässä kantakaa sene kaltaissa villaa, mikä meele parõttamisehsi ou üvä;

9. Ja elkaa süämei ajatõlkaa i jutõlkaa meil' on Abraam taatossi; sene perässä miä juttõõn teile, jott Jumala võib nii mokomiss(a) tivilõiss' Abraamilõ lahsia tehä.

10. A tırves on kaas jo pudje tüve pantu, sene perässä jõka puu, mikä ü(v)vää villaa eb kasvata lõikataa maalõ, ja vizgataa tullõõ.

11. Miä risitän tulla tedjät vee-ka meeleparõttamisehsi, a ten peräss minu tuõb se on väteväp minnua, tene tennä kabluka väärüline en õõ, se sama piäb teitä risittämä pühä enne-kaa ja Jumala-kaa.

12. Viskauslappia on tämä täezä ja tämä nõisõb riigalussa pühitimää ja omia nisuja kokkoo panõmaa: akanat võtab tämä suttamattõma tulõ kukaa põlõttaa.

13. Siis tuli Jeesus Galilea maalt Jordana jõgõlõ. Iivan tüve, jotta tätä risitettäis.

14. A Iivan tätä teelti kõvassi ja juttõli: mill on tarvis, jott siä minnua risittäisit i siä tuõt minu tüve.

15. A Jumala vassas tälle: õlkoo nüt nii i siis on õikõhus nedje kõra, kuu möõ kõikki tävvelisehsi tehää. Siis jätti tämä sene.

16. Ku Jeesus õli risitettü, tuli tämä sitä möõt veess vällää ja katso: taivas avattii tälle ja Iivan näti Jumala enne nii kui paltaa maalõ lankõava ja tämä pääle tulõva.

17. Ja kuulõ, ääni taivaassa juttõli; mokoma on minu suvattava poika.

Neljäs luku,

1. Siis vei pühä ençi Jeesusse kõrpõõ, jott tätä tiusat-tais pahõlaiset.

2. Ja kuu tämä neljätümmene päivää ja neljätümmene öötä sai goveittaa metsäzä, siis tuli tälle perältä nälkä tätte.

3. I tšusaaja tuli tämä tüve ja juttöli: kuu siä öös Jumala poika, siis juttöö, jott neet tivet tullaa leivässi.

4. A tämä vassas ja juttöli: tširjutöttu on: Inemine eb elä ühe leivä-kää, a jõka ühess sanassa, mikä Jumala suussa välfää tuõb.

5. Siis võtti pahõlaine tätä ene-kaa pühää lidnaa ja pani tšeriko arjalõ:

6. I juttöli tälle: Kuu siä õõt Jumala poika, nii viskaa entä ala, siittä tširjutöttu on: tämä annab enkeliile tšäsi ja nedje piäb kantama sinnua tšäsiläsä, jott sinu ei piä jalkaati tšivvee löömä.

7. Siis juttöli tälle Jeesus: Kaas on tširjutöttu: sinu ep piä Herraa sinu Jumalaa tšusaama.

8. Siis võtti pahõlaine tätä ene-kaa aivõ kõrkõalõ mäele, ja näütti tälle kõikki maailma riikit ja nedje kallõhuset;

9. Ja juttöli tälle: kõikõ tämä tahon miä sillõ antaa, ku siä lankõat maalõ ja palvõt minnuu.

10. Siis juttöli Jeesus tälle: mee välfää pahõlaine, siittä tširjutöttu on: sinu piäb Herraa sinu Jumalaas palvoa i tätä ühtä kummartaa.

11. Siis ültäsi pahõlaine tämä ja katso, enkelit tultii tätä palvõmaa.

12. Kuu Jeesus kuuli, jott' Iivan õli türmää jõutunnu, tämä lähsi Galilea maalõ.

13. I jätti Natsareti lidna ja tuli elämää Kapernaumii, mikä on mere rannala, Tšabuloni ja Neftalimi rajõila.

14. Jott tõtta tulisi, mitä on Jesaia prorokka pajattannu, tämä juttööb:

15. Se Tšabuloni i se Neftalimi maa, rantatee tüvenä, kassela poolõl Jordana jõkkõa ja Galilea pakanai maata;

16. Rahvas, tšen enne pimmiäzä isuttii, on nähnu suurõ valkõhusõ: ja neile, tšet elettii surma varjopaikõila, on valkõhus nõissu.

17. Siittä ajassa nõisi Jeesus pühää sõnnaa pajattamaa ja juttöli: parõttakaa meeltä, taivaa riikki on aivõ tüve tullu.

18. Jeesus ku täveli Galilea mere ranta mööt, näti tämä kahõ vellä — Siimoni, tšetä Petrassi kutsutaa, ja tämä

veftä Andrei — võrkkõi merree viskaava, siittä neet õltii kala-püütäjiä.

19. I tämä juttõli neile: Tulkaa minu-kaa: miä tahon tedjät tehä inemissii püütäjihsi.

20. Neet üllättii kõhallaa võrkot, ja lähettii tämä kaa.

21. I kuu tämä meni kauõpahsi, näti tämä kahsi muuta velvüä: Jaako Tsebedeivitsi i tämä veftä Iivani, veneezä praavihuttamaza võrkkõi taattoza kaa; i kutsusi neitä.

22. Kõhallaa üllättii ne veneezä, i täütii tämä parvõõ.

23. I Jeesus ulkkusi ümper Galilea maata, ja õpõttõli nedje terikõiza, i pajatti evankeljumia raiza i praavihutti kõikõ kalltaset tavvit ja tippeät rahvaaza.

24. A tämä nimi meni üli kõikõ Süüria maa i neet tootii tämä tüve kõikõkalltaset sairaat, tavvinäritüt i pahõlaise tjuusattavat, alvatut i vähäladvaset; i tämä praavihutti neet kõikii.

25. I tämä jällezä tultii pallo rahvassa Galileassa, ja neiss šümneness lidnassa, i Judejassa, i kassiit poolõss Jordana jõkkõa.

Kuudes luku.

1. Katsokaa, että töö tõuhii lahjõja inemissii nätemälä eb anna, jott nämät teit(ä) nähtäis, mitas töö että saa palkkaa tedje taato tüven, tšen on taivaaza.

2. Sene perässä, kuu siä tõuhiile lahjõja annat, ep piä sinu ene eezä antaa trubittaa, niinkui inottajat tejevät prihoota teriko säämezä ja kujal, jott inemiset neitä tjiitettäis; tõtta miä juttõõn teile, neil on õma palkka tšezä.

3. Kuu siä annat lahjõja tõuhiile, siis ep piä sinu kura tšasi mittää tšätämä, mitä sinu õikõa tšasi teeb.

4. Jott sinu lahjomisõt võisisivat õlla salamittaa, ja jott sinu taatto, tšen salamittaa näeb, ilminä mahsab sillõ.

5. Kuu siä Jumalaa palvõt ep piä sinu eestit õlla kui inottajat, siittä nämät suvataa Jumalaa kotona kuja salvõmii tüvenä sõisutõllõza palvõa, jotta inemisõt piäb nätemä. Tõtta miä juttõõn teile, niil on õma palkka tšezä.

6. Kuu siä Jumalaa palvõt, siis mee õma kammõrii ja paa uhsi tšini, ja palvõ õma issää, tšen on kõrjuza ja sinu izä tšen salamittaa näeb, mahsab ilminä sillõ.

7. Ku töö Jumalaa palvõtta ep piä tedje mittäit pallo

lapisõma, nii kui pakanat, siittä nämät duumaavat, jotta näitä kuullaa pallo lopisõmisõ perässä.

8. Sene perässä elkaa saakaa nedje kalttasihsi, siittä tedje isä tääh, mitä teile tarvis on, enne kui töö sitä palvõtta,

9. Sene perässä lukõkaa nii: Medje isä, ten õõt taivaaza, õlkoo siunattu sinu nimes.

10. Sinu riikki tulkoo tüve, süntukoo sinu tahtos nii tai-vaaza kui maa päälä.

11. Medje jõkapäiväne leipä auna meile tänänä.

12. Ja anna antõõssi meile medje võlgat, nii kui mõõ antõõssi annamma võlkamehile.

13. Ja elä saata meitä tšusahuhsõõ, pää(s)sä meitä pahassa, siittä sinu tšäezä on riikki ja väti ja kunnia tšisessi. Amin.

14. Siittä kui töö nedje õhsunusõt antõõssi annatta, siis annab kaasa tedje taivaa isä teile antõõssi.

15. Kuu töö että eestit anna inemisilõ nedje õhsunusia antõõssi siis eb auna kaasa tedje isä antõõssi tedje õhsunusia.

16. Ku töö goveitatta, siis elkaa nõiskaa tuskaamaa, niikui inottajat; siittä nämät tejevät põzgõt ilkkõassi, jotta inemisõt näjevät nädje goveittamissa. Tõtta miä juttõõn teile, neil leeneb õma palkka tšäezä.

17. Kuu siä goveitat, siis võdja õma pää ja pese õmat silmät.

18. Jotta inemisõt evät näe sinnua goveittamaza, kui sinu isä, ten on salamittaa ja sinu isä, ten salamittaa näeb, mahsab sillõ ilmaise.

19. Elkaa kopittakaa enile üvüüttä maa pääl, kuza koi ja roosõ sitä rikkovat, ja kuza varkaat läpi kaivavat ja vargasavat.

20. A kopittakaa enile üvüüttä taivaasõ, kuza koi i roosõ'b riko ja kuza varkaat eb kaiva ebko vargasa.

21. Siittä kuza tedje üvüüs on, sielä on tedje süä kaasa.

22. Silmä on ruumõ tšüntteli, kui nütte sinu silmä tširkas on, siis on kõikki sinu ruumis tširkas.

23. A ku sinu silmä sõkkõa on, siis sinu koko ruumis on sõkkõa. Kuu nütte valkkõhus sinu süamel pimehüs on, kui suuri on siis se pimehüs?

24. Ühsiti eb või kahta peremeessä kuunõlla, siittä ehiti tämä vihab tõissa ja suvaab tõissa; ehiti odjab toisõ poolõ ja

piäb alvass töissa. Töö että vöi ühtä Jumalaa ja üvüttä palvõa.

25. Sene perässä juttõõn miä teile: elkaa tuzgatkaa õmaz eloza, mitä tedje piäb söömä; mitä tedje piäb jooma, õma ruumõ eessä, mitä tedje piäb üle panõma. Ebko se elu õõ enepi kui söõmine ja ruumis enepi kui sõvat.

26. Pankaa merkile linnut taivaa all: neet evät tülvä, ebko niitä, evätko paa kokkoo rattiisõ, ja tedje taivaa isä toidab niitä. Ettako töö õõ pallo ülepäiset kui neet?

27. Ten on tedje segaza, ten õma oolõ-ka enese pitkuusõ lisähsi vöib ühe arššina jatkaa?

28. Ja mitä oolta kannatta töö oma sõppai perässä? Pankaa merkile kukat niitülä, kui neet kasvavat; neet evät tee töötä, evätko tedrää.

29. A miä juttõõn teile, jotta Salamontji kõikõza kuniaza eb õllu ühtää nii ehitettü kui ühsi sene kalttasissa.

30. Kuu nütte Jumala sitä einää niitülä nii ehitäb, mikä tänänä sõisab ja oomõna ahozoa põlotõtaa, ebko tämä sitä enäpi piä teile tejemä, töö vähäuzgoisõt?

31. Sene perässä, että piä tuskaama, ebko juttõõma mitä piämmä möö söömä? Ehti millä miä nõisõn entä kattamaa?

32. Siittä kõikõõa sitä tahtovat pakanat. Küll (tüllä?) tedje taivaa isä tääb, jott teile kõikõõa sitä tarvis leeneb.

33. A õtsikaa eesit Jumala riikkiä ja tämä (tõtuutta) tõtta, siis sitä kõikõõa piäb teile pääle sene annõttama.

34. Sene perässä elkaa tuzgatkaa ühtäit oomnisõ päivä eessä, siittä küll oomõninõ päivä ene eessä oolta kannab. Jõka päiväle saab küll omassa töõssa.

Luutitsan kylästä.

Kauppamiehen emännän poika.

Kts. Votisk Grammatik, A. Ahlqvist. siv. 114

Kupsa meni seitsemässi voossi tõise kunikaa riikkiä tava-raa õssamaa, meni üli mõne vee ja üli mõnessa meressä. Siält tuli väljää. Tarttu tällä kuivalla maalla koorma tiini ja õpone enäpi'b vöi väittä(ä). Tülässä tüllää sitä väljää sata virssa(a) on kuhõ tarttu kupsa sene koorma. Õli liika jumalalliine se kupsa, nõisi Jumalaa rukkõõlõmaa, epko Jumala avittas väljää siit

paikkaa. Ajattōob ize enelles: tämä b'ole Jumala vōima, mikä minnua kassen piäb tiini. Tämä pakana vōima on, tulko(o) siis pakana appii, kui Jumala minnua'b avita.

Pakana tuli appii tälle, tūsüb tältä: „mitä luppaat millō, millissä tavaraa, jos avitan? — „Millissä tahot?“ — „Miä tavaraa muuta en mittää taho, anna siä millō kottoas vaitas se, mitä siä ize et tää.“ Tämä juttōob: ölkō siis sinu se, mikä milla koton, mitä miä ize en tää. Pakana juttōob: isu siä ize koorma pääle, wōta ohjat tāttee, miä takkaa tōukkaan, siis nōisōb õpone veemää. Tämä issuzi koorma pääle, dai meneb i tuli kottoo. Ajōi lafkaa tüvene õposō dai meni ülimäisee kõrtaa, kuza naine õli. Poika seältä joohti vassaa tälle trappui möö ja kummarti jalkaa tälle. Emä juttōob poigalō: „isäs toob tōizilta mailta sillō vassomasia toomosia.“

Nōizivät taajoa joomaa naisō-kaa. Naisōlta tämä nōizi tüzümää: „teneka se lahzi?“ No tämä juttōli: kahzi vootta miä terppizin, a siis menin süntii, suvattava kaa tein lahzō, anna millō antōōssi.“ — Hot mie annan sillō antōōssi, nii kasse lahzi'b lee meie, lupasin pakanalō kasse lahsō.

Eittiivät makkaamaa, pakana tuli öölä enellezä lassa väl-fää tüzümää. Isä da emä lahzi lazgōttii menemää, blahoslo-venia annōttii kaasa. Lahzi meni, meni, meni teetä möö, nii kaukaa meni, što pimmiä metsä tuli, enäpi'b näe, kuhō mennä. Pojo issuzi maalō ajattōob: „kuhō poolō lähen nüte?“ Nōizi taas menemää, meni, meni läpi metsä, vaatab: tuli näüb. Siis juttōob (ize?) ihze enellezä: nüt piäb mennä kasselō tulōlō öossi minu.“ Tuōb on rihi klasissa, seitseetä süültä pittä, kuutta süültä on ähü süamezä, kana varpaa päälä pööräb. On seäl vana naizikkō (ahjol) ähü päälä. Pōlvissa jalgat rippuvat ähu päältä maalō. Vana naizikkō juttōob: „kupsa emännä poika, õle meillä öötä.“ Meni öossi pojo ri(h)hee. Pani tämä vana naizikkō õhtagoisōlō, juttōob pojalo: siä menet minu vellele, miä sillō nevvon, kui õlla: nii kuhō siä ääre elä vaata, vaata tämä sil-mii kõhallaa aina kui tuõt tämä tūvvee. Oomnize tōizel päiväl pojo lähzi menemää teetä möö taas, meni, meni, meni, tuli tōinō mokoma rihi klasissa, seitseetä süültä pittä, kuutta süül-tä ähü süamezä, kana varpaa päälä pööräb. Ähü päälä vana naizikkō on, pōlvissa jalgat rippuvat maalō. I se vana nai-zikkō söötti pojolō õhtagoisō, piti tämä öötä, dai nevvo(i), kui õlla tämä velle kaaza, kummalo pojo se luvattu õli. — — —

Arvoituksia.

1. Metsä ukko, metsä akka metsä kultaine kunikõs, tütäret tiputtavat, naizet nippunappuloiza? — Umala taput.
2. Ühz' alko ahjo täüdäb? — Jalka šaappa(a)-kaa.
3. Mussa lehmä mullikkaine, välissi jooba pangi vett, välissi joob kahzi, välissi ušati? — Sauna-ahjo.
4. Pöörib, pöörib nava pääl, pääseb süämee, teeb karnaps? — Võtti.
5. Karvaine hõühöttää, kuhõ pallas pissetää? — Alõnõ (=lapanen).
6. All' on liiva, pääl' on liiva, tehzipaikaz elokkaat? — Rihi.
7. Mees meeb metsää, a vatsa katsob kottoo? — Säärimarja.
8. Mees meeb metsää, silmät katsob kottoo? — Tirves paissab kottoo õlalt.
9. Ärtä tuvvaa, metsä tuvvaa,? — Obakka (tatti).
10. Nellä meessä ühe šaapka alla onõ? — Lauta.
11. Eesti tallab neljal jalka(a), siis tallab kahõl jalka(a), perält tallab kõlmõl jalka(a)? — Inimin(e),
12. Sõta õvvez sõrmet rissiz? — Rihe salvomõt.
13. Sika vinkub s suuza? — Uhõrti.
14. Pikkaraine, piibikkaine, kõikõ rahvaa rakõtab? — Nigla.
15. Matalõp maa rohoja, pittep pittjä puita? — Tee.
16. Mussõp süttä, makkõap mettä? — Uni.
17. Paikka paika pääl ilma nigla pissämättä? — Luukka.
18. Kahz õtsaa, kahz rõngassa, tehspaikaz nagla? — Saksit.
19. Hoš niitä tūmmene kõrtaa päivaz, a vill ain kasub? — Rihemaa.
20. Ärtä ammub, eb maaz eb taivaaz? — Teriko tella.
21. Rihi täün tuttavია, ühtää'b tunne? — Jället.
22. Ühz hiiri, kahz häntää, ten se tennä arvas? — Paglatennät.
23. Lõikub, laakub maal' eb lankõa? — Savvu.
24. Süntü eb koollu, eb süntünnü kooli? — Iilia prorokka ja Atama.

25. Mees läheb metsää lihanaappa pää pääl? — Kukkõ.
 26. Luizgab, laizgab luize metsä tagan? — Teeli.
 27. Talopoika vizgab maalõ, a herra paab kormõnaa? —
 Räkä (rätä).
 27. Uuzi kote, eb ussa eb akkunaa? — Kanamuna.
 28. Isä issub issumilla, poigat pöörivät pöörimillä, tüttä-
 ret tüvez i ladvaz? — Umala kerkiät.
 29. Ärtä viiää lauttaa, äntä jätetää uhze välli? — Kram-
 pi rihma.
 30. Üli mere turpaat?
 31. Üli mere katiäntä? — Kattilasaika.
 31. Neljä neitsükkäissä ühtee kuppii ku...vat? — Leh-
 mänännit.
 32. Lihane assia, rautanõ vitsa? — Sõrmi ja sõrmus.
 33. Lüigub ja kiigub ja maalõ ei lahkõa konsikka? —
 Savvu.

Sananparsia ja muita tavallisiakin lauseita.

Juttõõ, mitä juttõõ, kas elä pajata!
 Talõb mees mere takkaa vällää, nurmõ alt eb kõõsniit.
 Jalga kui platsab, nii suu matsab.
 Lukkarit jätti, papit leikkas (sanotaan niittäjästä, joka
 laeksen jättää kaartojen rajalle).
 Soolane kui terva.

Oi kui kaukaa makazin!
 Teele otsaz on = kielellä pyörii.
 Lähzi enne varessia.
 Algab õppeessa pajattamaa.
 Eittiin leppäämää.
 Koira lakib süvvä.
 Tizgob ühe jalaka hüppiä.
 Piimä maissab astikõla?
 Sijli on kati suuruutta.
 Paan lukkuu. Uhzi on lukula l. lukuza.
 Purõb luhõs-saa.
 Minulla tuli üvä meeli.
 Tüzüb õõhzi.

Oh kui tämä sormet mäntivät (on näppärä sormiltaan).
 Takkaa p . . . (seljän takana) panõttõõb.
 Aina tävvez lihaz.
 Rammitsõb põlvessa, sivuloissa.

Kattilan kirkolta.

Keskustelua.

- O. „Miä tänännä en nõizē tööt tejemää.”
 I. „Mihs et nõizē?”
 O. „Tänän on meil praažnikka.”
 I. „Mi päivä siis tänännä on?”
 O. „Se on nii suur praažnikka, et vanat evät süö mitäit tänännä, i uomēn tuože evät süö.”
 I. Mihsi uomēn evät süö?
 O. Uomēn on veel suurēpi praažnikka.
 I. „Mi praažnikka teil siis nii suur on uomēnna?”
 O. „No kõikk žirikkoose mennäese, jumal nõssetaa žehzi-žirikkoose.”
 I. „No mitä siis siälä tiettä jumalaa-kaa.”
 O. „Kõikk väti proššaitab.”
 I. „Mise perässä?”
 O. „A žen tätä täab. Miä sillei juttelēizin, kō oleizin pappi. Kui kõikk oleizimma targat kui papit da diakonat meile'b oleisiži tarvis pappaita.”

Laulun tapaisia.

Joenperästä.

1. Tuutu, tuutu, tüttrikko lassa,
 Veel parõpassi kui poikalassa,
 Laula lassa žättüee,
 Pikkarassa piikalassa.
2. Kusa on piippu?
 Rattii alla.
 Kuza ratis?

Tuli põlõtti.
Kuza tuli?
Vezi kusutti.
Kuza vezi?
Artä rüüppäs
Kuza ärtä?
Mees ampu.
Kuza mees?
Metsäza kanno äärezä makkaa.
Kuza kanto?
Karu repi.
Kuza karu?
Karu maottu.
Kuza mato?
Kukkõ nokkas
Kuza kukkõ?
Haukka sõi.
Kuza haukka?
Ühessämä mere takan.

II. Kieliopillisia havaintoja.

Tässä luetellaan muutamia sellaisia kohtia, joissa Joenperän „vatjakko” eroaa Kattilan „vaista”.

Karjalaisuutta on kielessä samoin kuin tavoissa ja vaateparressa erittäin paljon. Siitä on syntynyt mahdottoman suuri epähäiriö ääntämisen ja muotojen suhteen.

Äänistä ja niiden ääntämisestä.

B ei ole vielä oikein yleinen, välisti olin kuulevanani sen selvään, välisti p:nä persoonapäätteenä, jolloin se on aina kovempi pitkän vokaalin perässä, esim. vassaap t. vassaab, sitä vastoin: eb, annab, oikeammin tulisi se kenties merkityksi erityisellä väliäänen merkillä.

d ei ole oikein tavallinen, kuitenkin tapaa sen esim. laadusa, midä, rauda, kandakaa, joita myös kovasti laatusa j. n. e. äännetään. — Liudentuneena on se esim. puđje puiden, lađjo laitio.

g on tavallinen.

Venäjän kielen vaikutuksesta kuulee jo usein ääniä z, ž, š. Etenkin on ensin mainittu tavallinen ainakin h:n perässä, joskus kuulee sitä muulloinkin enimmäkseen pehmeiden ja keveiden vokaalein edellä, esim. kahzi kaksi, õbosehzi hevoseksi, üppäzin, mezi, tyzyn kysyn, nõize nouse, izä, lizä, kazub kasoo, kasvaa, mahzab maksaa.

ž on vielä harvinainen, muissa paitse lainasanoissa.

š on myös vaan vähän käytännössä, esim. toiss šümmeet toista kymmentä; briiš, ziiš kits! huus!

l:llä on melkein aina venäläisen л:n kaltainen ääni. Samallinen muutos on taitanut jo tapahtua koko Inkerin Suomalaisissa murteissa.

Joskus on l liudentunut esim. ruľa, ruori, peräsin, puľu soro, kiho, buľbukka.

Diftongeja ie, uo, yö ei ole ensinkään; niiden sijasta sa-

notaan ee, oo, õõ omituisella väliäänellä, jonka alku ja loppu on yhtäläinen. Tohtori Veskeltä sain Tartossa kuulla, että Viron koillismurteessa äännetään, esim. sanaa sõrmõlõ niin kuin ensi tavuun õ olisi kerosta tulevan ü:n kaltainen; jäljempäin tavujen õ on sitä vastoin samankaltainen kuin virossa. Samat äänet luulin tapaavani puheenakin olevasta murteesta. Joenperän kylästä, sitten kun huomasin ettei minulla tässä ollutkaan tekemistä semmoisen e:n kanssa, kuin Kattilan kirkolla käytetään. Mutta tästä luulostani luovuin niin pian kuin seutulaiset alkoivat vakuutella ettei ole kuin yksi õ. Sen asemasta eri tavuissa ja tapauksissa en ehtinyt tyydyttävää selkoa saada, vaan kentiesi siitä ei saisikaan enää kun koko murre on niin katoamaisillaan. Olen kuitenkin huomannut enemmän varmuutta seuraavissa kohdissa, 1) diftongi õa:ssa joka on ea t. ia:n asemella, esim. õpõa l. õppõa hopea, rohkõap rohkeampi, runsaampi, tahhõa tahea, jauhoinen, lukkõa lukea.

2) lyhyen e:n sijalla toisessa tavuussa esim, tuõb l. tulõb tulevi, siõ, tulõvaine, mõlõpat, vanõpat.

3) päätteessä kko usein esim. kammikkõ 4) monesti löytyy se myös päätteessä kas, esim. kasikõs, kunikõs kadikka, kuningas.

5) illatiivissa: luhõs-saa, puhõ luuhun saakka, puhun.

6) allativi päätteessä, esim. sõrmõlõ, sillõ. millõ sinulle, minulle.

7) harvemmin toisessa tavuussa o:n ja a:n sijalla esim. aapõine haapainen, nahkõine, armõlline, opõne.

8) joskus -nen tavuussa esim. õponõ, opõnõ hevonen.

9) aina passivin e:n sijalla, esim. nõsõttii, paratõtaa nostettiin, parannetaan.

En koskaan huomannut õ:ta pehmeiden vokaalein kanssa, esim. pehm^eä, lip^eä, paitse kkõ ja tsõ- päätteissä, esim. lä-tikkõ, lüh^sitsõ.

h säilyy sanain alussa paremmin kuin Kattilankirkolla ja Virossa.

Kadonneen t:n (t:stä syntyneen s:n ja kenties k:nkin sijalla) on h vielä usein, esim. pimehüs (alk. pimety) pimeys, turphet (alk. turpetet?) turpeet.

k ja t vaihtelevat sanan alussa usein, vaikka sitä en ole katsonut tarpeelliseksi merkitä sanaluettelossa. Soma muutos

on tapahtunut sanassa tūmmene kun s käy edellä esim. viite-toiss šūmmenee viiteentoista kymmeneen.

ps:ää ja ks:ää vastaavassa konsonanttiryhmässä: hs ääntyy h paljon pidempään ja kovempaan kuin koskaan Suomen kielessä. Kenties oliskin oikeampi kirjoittaa lahhsi, kahhsi, eikä lahsi, kahsi. Samainen konsonanttiryhmä on muuten tavallisesti ss:ksi muuttunut; ainoasti yhden ainoan ja lyhyen korollisen vokaalin jäljessä olin vielä usein huomaavanani hs:n, esim. matalahsi, õõssi, pöllussi, suõssi matalaksi, yöksi, pelloksi, sudeksi. — Sjögrenilläkin tapaamme translatiiviu: vaiss vatjaksi.

Konsonanttiryhmässä st jää t monesti olemaan, vaikka sen sijalla myös s:ää käytetään, esim. hursti, virsta.

Sen sijasta että Kattilan kirkolla sanottiin A:n mukaan pari kymmentä vuotta sitten ađa, međe, puđe, äđä on ään-tämistapa sielläkin niin muuttunut että selvästi kuulee sanottavan ađja, međje, puđje, äđjä, lađjo (Ahlqvist'illa laitjo), vađja. — Sjögrenillä tapasin viimeksi mainitun sanan muodossa: vaddja.

lj:tä vastaa monesti ll useim ll, joskus se tavataan alkuperäisenäkin, esim. vällää t. vällää ulos, väljään, tullellää kyljellään, jäljet.

ns ryhmästä on n kadonnut ja vokaali sen sijalla, esim. kaas, kaasi kansi, eb eestit ei ensinkään. Länsi-Inkerissä kuulin myös välimuodon kañsi.

Konsonantein kerto on ihan tavallinen, kun näet on niin suuri rikkaus diftongeista myös sanan jäljemmissäkin tavuissa, esim. makkaan, issää, rahhaa, tahhōa, õppōa, talloa, lakkōa, lappia suomeksi makaan, isää, rahaa, tahea (kuohkea), hopea, taloa, lakea, lapia t. lapio. Melkein yhtä tavallisia ovat myös muodot: makaan, tahōa, õpōa jne.

n:n kadottua sanan lopusta ei vokaali pidennykään, kuten Kattilassa, esim. raha rahan (K:ssa rahaa). Poikkeuksen tekee sana kaukaa (ei part.) kauan.

Pitkä vokaali lyhentyy sanan lopussa kiireesti puhuttaessa ja eräissä pikku poikkeuksissa aina esim. poolō puoleen, pajattama pajattamaan. Siis lähestyisi tätäkin murrettä sama lyhentymisen kohtalo kuin viron ja eteläsuomen murteita.

Edelleen tapaamme lyhentymistä esimerkeissä aapōin haapainen, sūntūs, vassas, viis, joiden rinnalla kuulee pitempiäkin muotoja.

Taivutus-

muotoihin käännettyämme kohtaa meitä nominein alalla seuraavat seikat.

Monikon merkinä kuulee usein Karjalaista loi-tavuuta, sivuloiza sivuissa,

Monikon t tuntuu välisti säilyneen te:nä ja ti:näkin esim. nämäte, nämät, kummartasti, kumarsivat.

Inessiivin päätte on tavallisesti lyhennyt z:ksi, elatiivin päätte ssa, ss:ksi tai s:ksi (molemmat ääntyvät samoin). Adesiviin päätte on joko la tai l, ablativin lt, allatiivin lö, essiivin, n, nna tai na, translatiivin hsi, hzi, ssi, ja ss.

Karjalaisia verbimuotoja on paljo käytännössä, esim. rahvas jutollaa rahvas juttelevat, siel ollaa pulmat siellä on häät, heittii, peittiis, süntü, näkü, tavannu.

Omituinen verbimuoto on: kummartasti kumarsivat. Kentiesi on tämä jaettava aineksiin kummarta-s-ti tai -r-s-t-i. Silloin olisi s:n ja t:n välistä pudonnut imperfektin tuntomerkki i. Se i tai ii, joka jälleen on t:n takana voipi olla säilyneen monikon merkin (te) jälki-osa (e) i:ksi muuttuneena.

Yhtäläinen muoto on myös muuttusti muuttuivat, alkuj. kentiesi muuttusiti, muuttusite.

Muist. Pitkin matkaa olemme olettaneet, että lukija tuntee A. Ahlqvistin tutkimuksen: *Votisk Grammatik* vuodelta 1856, jota on tällä ktrjoituksella koetettu täydentää. Tästä häviävästä kielestä voisi vielä nyt kerätä outoja sanoja joukottain, mutta parin kymmenen vuoden perästä ei liene enää yhtään Votjalaista.

Sanaluettelo.

Nämä sanat ovat joko eriäviä merkitykseltään tai puuttuvat kokonaan Ahlqvist'in sanastosta.

A.

ahnõ ahne.
 aho =.
 ahjolauta uuninsuulauta.
 ahtikkaine ahtaanlainen, ahtaanlântä.
 aima pelkkä, aima ahvõnia apposen ahvenia, aima tulta puhub aivan tulista tulta puhaltaa.
 airo =. airolapa, airotäzi-siha pyyry.
 aivõõ aivan, oikein, sangen.
 akka = (vanhettunut sana).
 akkuna =; ikkuna, luukku (tämä sana on ihan outo).
 alassi alasti.
 alasmäti myötä-, alamäki; alasorko jyrkänne, poukama; alasveero vieru, mäkirinne; alavirta myötävirta.
 alõine t. alõdne g. alõtsõ lapanen, „ühel niglal tehtü“ s. o. koudalla kudottu, vert. kaputta.
 alumaine alimmainen, alainen.
 alus alusta, alus; jalga-alus jalkopohja.
 aluspoduška patja. Ven. подушка.
 ankkuri =.
 antaa antõõhzi antaa anteeksi.

argõkas arkinen, a. söömine arkiruoka.
 arpoja povaja, arpoja.
 arvotus arvoitus.
 astikkõ t. assikkõ maitopytty.
 astraga ahingas, atrain. Ven. острого.
 avattõ avanto.

Ä.

ääni l. ääli ääni.
 ähsü äksy.
 ähüpää uuninpäällys, staruha isub ähüpäälä ämmä istuu uunilla.
 ärähüttele- ärsyttele-
 ätälä ävär.

B.

baaba eukko, ämmä. V. баба.
 baabukka vaapukka. Karj. babarno.
 befo, biefo valikki. Ven. бѣлыя.
 bluuda lautanen, „matala naarpa.“ Ven. блюдо.
 boba koppi. Ven.
 bombo turilas (?).
 borana jäärä. Ven. борона.
 bõrõ põrinä.
 brääkko, rüisbr. ruisrääkkä.

brääkkaa- rääky-, ränky-
breidi- horise-, houraa-. Ven.

бредить.

briiś huss! kits!

bruuša palkki. Ven брусъ.
brugre kumpu, kunnas. Ven.

буторъ.

buui- haluaa? Venäjää?

D.

dääädä t. djääädä setä. Ven.
дядя.

dääädi täti. Ven. тетя, тетка.
dolotta taltta. Ven. долото.
durnöö roho keltakukkainen
rikkaruoho. Ven. дурной.
duura t. dursa porkka.

E.

eglee l. eglää eilen, enne-
e. toissa päivänä.
elo elämä, b'ole enäpi eloza
ei ole enää elossa, hengissä.
elokas 1) asukas, mees-elo-
kas miehen puoli; 2) elävä
elokkaan elävänä.
enne ennen. enne-eglää.
enäpi enempi, enää.
ereksee erikseen. Vir. äranis.
esi edus, ahjoesi uuninedus.
etsi- hake-, etsi-

F.

fükkä- niiskutta-, nyhkä-

G.

gaada- mata-. Ven?
glaisa kaisla (?).
gluhoi kuuro. Ven. глухой.
gluupinkka huima, mieletön.
Ven. глупенькій.
gouruśši. Vir. „vinkuri“.
greebeni kampa. V. гребень.
griisi riisi; gr. sööb.
grośši pilkko-, gr. puita. V.
крошить.

gulaśšoi kyläläunta. V. гуляка.

H.

haaka l. aahka haahka, har-
maa; aagat silmät.
haami kalaliippi. Karj. haavi,
havi.

haapõine haapainen.

haappõa halukas, ahne; hauk-
kaab haappõassi.

haarikkõ haarukka.

ahila 1) kahle, vitja; 2) monik.
hahlat.

ahisu haisu, haju, koira võtab
aisust tolkkua koiralla on
hyva vainu.

halero kivulloinen. V. холера?
halla =.

anko, pata-anko patahanko
(sisäänpäin kääntyvillä saka-
roilla varustettu).

apagoitta- hapatta-, vert. ha-
pahko.

harakkõ harakka; kainalovitsa
(reessä).

arkkaa- harppaa-.

harmastava harmahtava.

harvukkõisõõ harvaan, ver-
kalleen.

haukka havukka, haukka.

haukkaa- =.

auta hauta, kuoppa.

avu neulanen, avupuu havu-
puu.

häikää- soenta-, huikaise-, häi-
käise-, häikääb silmiä.

häkä höyde, hiude; lumehäkä
lumenhöyty.

hämövörkko hämähäkin
verkko.

hämöläinen hämähäkki.

hämeltä- hästää, mässää.

hätä =, võtab nii häizää
ottaa niin hädissään.

hättüri hätikkõ, hõlö.

äülü- välkky-, häily-. Vrt. ai-
lehti-

ävittä- hävittä-.
 eđjelmu hede, rüti e. rukiin
 hede.
 heekkaa- leettä-; lahzi h.
 heelma- heditse-.
 heeno hieno, survab hee-
 nohzi.
 eittä- heittä-, hülkkää-.
 eittä- säikkü-, säikähtä-.
 eittä- pelotus.
 hela koho, verkonmerkki.
 elähtä- helähtä-.
 elvetti hülkiö.
 heristä- heristä-, häristä-.
 heru- =.
 herutta- =.
 hervi l. hirvi.
 hetas hetas, antelias.
 ihto- hio-.
 iirökkö hiiro, hiirakko.
 hiisma- läähättä-.
 ikottamissee pajatab än-
 kyttämiseen puhuu, änkyttää.
 iiti hiki.
 iitiäinen hikiäinen, hieskoivu.
 iilakoottaa hiljoikseen ver-
 kalleen.
 hitto =.
 honka =.
 oookaa huokaa, lepää.
 ooku- huoku-.
 ookumöt sieraimet.
 oolöma huolain, roso.
 heolimato huolimaton, totte-
 lematon.
 oom(ö)nikkö huomen.
 hoš l. hos jos, vaikka. Ven.
 хотъ, хопъ.
 ožža kortte. Neval. oosja rau-
 takortte. Vir. osi. g. osja.
 vert. huosia.
 hōblōassi höllästi, löyhästi.
 hörkkikōrva pystykorva.
 höühen untuva, höyde, hiude.
 höühöttä- =.
 höürü höyry, huuru.
 huima mieletön, huima.
 hullukkaine = ed.

hulpelo ommel.
 ummar, uhmar huhmari.
 hurssi t. hursti (liina); lav-
 vah. pöytäliina; alush. la-
 kana.
 hurstukset = kölstinat.
 ūlki t. ūlkü hylky, heittä.
 ūppää- hyppää.
 hūti kovin, hiton (?); hūti
 kallis.
 ūvātahtoine hyväsävyinen.
 ūvōittä- hyvittä-.
 ūvyys hyvyys, vara, tavara.
 hūhūttele (hyyllä hyyhyt-
 teli, jäällä jäähytteli,
 run.) jähdyttele-.
 ūüpiäine huuhkaja.
 ūüttü- hyyty-.

I.

iitenet ikenet.
 ilköa ilkeä.
 ilminä t. ilmisee ilmi, julki-
 sestä.
 ilves =.
 inotta- inhatta-.
 inottaja pilkkaaaja, räivääjä.
 iō g. ittōō ide, itu.
 irvissele- irvistele-.
 issumō istuin.
 itä- =.

J.

jahza- 1) jaksa-; 2) riisu- (?);
 jahsan jalgat.
 jalgattimöt, suhsō j. var-
 paalliset.
 jamaa- yhdistä-, jamaab vör-
 got.
 jamahus jamo.
 jamo liitos, yhdistyspaikka.
 jatka- =, jadgōttu rihma.
 jäätikkō, saab jäätikkōa
 sataa hienoa raetta, siitettä(?).
 jään ühet jäänökset.
 jäme sakea, j. suppi s. liemi.
 jänttä jälttä, jälsi.
 jänsi t. jänsi jänne, jänsi-
 teeli, kankeakielinen.

järäjä-, vokki j. rukki huri-
ree.
järise- = ed. hampaat jä-
risevät tūlmäzä hampaat
lokattavat.
järistä- täristä-.
jäselluu nilkkaluu, kehros.
johsiaine juoksiaine, kyläluuta.
johtu- juhtu-.
jooma väylä.
jonnittölö-, koira j. ümber
tūlä, juoksentelee, hulkkuu.
jootta- juotta- (antaa juoda,
juottaa kiinni).
jōuta- jouta-; en jōvva, on
paljo töötä.
jōutu- joutu-.
jōvikko karpalo.
jōvvutta- joudutta-, jōvvutab
koto poolö.
jumalalehmä lenninkäinen
(Chrysomela) käännös Venä-
jästä.
jussiheinä ukonparta (Nar-
dus).
juurikko juurikka.
jürähtä- jyrähtä-, pyrähtä-, j.
lentämää.
jürüpilvi ukonpilvi.
jütise- jutise-, jytise-.

K.

kaagutta- kaikatta-, katkatta-
kaakku paakku, känkky, sa-
vikaakku.
kaakko pöllö, mallak. joku
pöllölaji.
kaari, veneek.
kaartu paasma.
kaasna kassa, aarre. V. казна.
kaasnikka housunpaula.
kaatar kaakkuri.
kaatteri vyöliinantapainen ra-
hoilla koristeltu vaatekaistale,
joka kyljellä riippui vyötäi-
sestä; karukaatteri sana-
jalka.

kabja kapio, lehmäk. lehmän
kyntyrä.
kadgölma, pölvek. kinner-
koukku.
kadikka kadikka, kalikka. Vir.
kadikas, kaigas.
kahti koivu; kazge koori
parkki.
kahnōttu- härmetty-, routi-
kahu härmä, halla, kuura.
kainonalus kainalonalus.
kahuttu-härmetty-, kuuroittu-
kajakös kajava.
kakkara, päiväkakkara päi-
vänkukka.
kalinamarja (pihlajannäköi-
set marjat) = Ven. калина,
kōranheisipuu.
kalju- t. kallu- karju-
kalkkalö, linak. siemenko-
telo.
kallio kallio.
kaluvi kalvosin.
kalvo kettu.
kammōri kammari,
kampōla kampela.
kanuri kyyhkyishaukka.
kangaspuut.
kannikkō kannikka, viisk.
kolmik. viisikanta, kolmik.
kazvokannikkō.
kannō kannin.
kannus, ladžo k. laitton, reen-
kannas.
kaō g. kattōō kaihi, jää.
kapalohuntu kapalovaate, rie-
pu, tav. monikossa.
kapassu- kaatu-, keikahtaa ku-
moon.
kaptukka massina. Ven. ?
kaputta syylinkä (ühel niglal
tehtü).
karisō- varise-.
karitsa nuori, karitsoimaton
lammas.
karja, lammaskarja.
karnaps! part. matkiva lukon
avaamista.

karöttölö- karhottele-
 karsi- karsi-, kynsi-; karsib
 puita.
 karsina l. karsinö, lammask.
 hõposek.
 kartano, =.
 kartino = ed.
 kartta- välttä-, kartta-
 karva, ajab karvaa häyheltää.
 kaššöli, koššeli, kontti. V.
 кошель.
 kasikõs l. kadikka. Vir.
 kadikas, kaigas = kalikka.
 katko-: kadgoh soonia suonet,
 jäsenet napsavat.
 katto, kaivokatto kaivon-
 kansi.
 kaussa kausta.
 kavo- kartta-, kaippoa-
 kasvatta-, k. sukkaa lisää
 silmiä, leventää.
 kasvettu =.
 kääkkerä möykky, sittak.
 kakara.
 käiherpää käheräpää.
 kähvälä kepeä. Vir. käühku
 rutosti.
 känkki möykky, teli.
 kápälä =.
 kärsä, lüpsikökärsä kynä
 lypsin kiulun laidassa.
 kerttö- hivele-, hipo-
 kettu kesi; piimäketu.
 kibrinen ä kippuranenä.
 kiiro, otsak. hiusmarto.
 kiiveri sipi, „kiviviivutti.“
 kilikkö, jääk. purikka, pulikka.
 killillä silmät kilillä sil-
 mät.
 kinarat risat (?), rasvanoka-
 reet.
 kinttu =.
 kipuna =.
 kirahta- =, ääni välissi k.
 kirssu =.
 kisa pussi.
 kišetka karttuuni kukkaro. V.
 кisetka.

kita kita, nielu.
 kletka lintuhäkki. V. клетка.
 klima lima.
 klinkki ovenpyörä.
 kobeli koira (urosp.). Ven.
 кобель.
 kohahtannu leipä kohokuo-
 rinen l.
 kohalt kurkkua kaljub kar-
 juu kohti kurkkuaan.
 kohmiza kohmeessa.
 koitähti =; koiroho Arte-
 temisia (?).
 koisutta- venyttä-
 koivu =, sookoivu vaivais-
 koivu.
 koiraputkõ koiranputki.
 koiras hampunkoiras.
 koiri- nyhtää pois koiraksia.
 kokka koukku, kuokka, kokka;
 haapakokka koverrin.
 koko sangen, jokseenkin, koko
 laiha.
 kolikka =, säntük. sänk-
 nurkka, jumalak. jossa ju-
 malankuva pidetään, lau-
 töik. pöytäinnurkka oven-
 suussa, ahjok. uuninnurkka.
 komkka möykky, leiväk. lu-
 mik. tiera, lumipalli. Ven.
 КОМОЛЬ.
 kommõa kumea, karkea.
 kompassu- kompastu-
 koneva hamppu, Ven.
 konsikka, ei k. ei konsanaan,
 ei koskaan.
 kookka kuokka, kookkavõõ-
 ras kuokkavieras.
 kuokki- kookki-
 koorikkõ koppamato.
 korisõ- korise-, nurise-
 kosteli kainalokeppi. V. КОС-
 ТЫЛЬ.
 koša-aita pystyaita, pisteaita,
 vert. käyn aitoja koskemäs-
 sa (Kajaanissa) s. o. paranta-
 massa, korjaamassa.
 koššo tuohinen, lippi.

kotara ketara, kotara.
 kotko kotka, kokko.
 kotti, kotikkö säkki.
 köिताamöt, lavvak. pöydän
 jalkaristikot.
 kölstat t. kölstinat Karj.
 Ink. hurstukset, palttinaiset
 helmat hameessa.
 költaine keltainen.
 köri, körimus kero, kurkku.
 kõrjaa- panee talteen, kätke-,
 korjaa-
 kõrjus t. kõrju piilo, kätkö;
 kõrjuu meni kätkeysi.
 kõrö, pittä k., suök. suden-
 korento.
 kõsku, kuusek. koskut, kosku.
 kõva kova, k. uni sikeä, ras-
 kas uni.
 kraappi- kaavitse-, kr. nag-
 rist jättää naurista.
 kramppi säppi; krampi-
 rihma.
 krantsikagla sepeli.
 krapsahta-napsahta-, rapsahta.
 krapu- kiipeä-, kapua-
 kreslareti reslareki.
 krieni joku rikkaruohon laji.
 Ven. хрѣнь.
 kriisimarja näsiä, riisimarja
 (Daphne).
 kristiitel kastaja, ristijä. V.
 креститель.
 kritahutta- kirskahutta-, kr.
 hampaista.
 krotta rotta.
 kruga, müllükr. tuulimyllyn
 hatu, jota siipien kanssa
 käännetään aina tuulen mu-
 kaan. Ven. кругъ.
 krupsa pykälä.
 krutisö-, lumi jalga hse al-
 la krutisöb lumi jalaksen
 alla rutisee, jutisee.
 kuđju kuitu.
 kuđjukkö == ed.
 kuhja suova, kukkuri kuhja-
 pää-kaa kukkurillaan.

kukali tee meeb minkä kaut-
 ta tie menee.
 kukkula päälaki. Vir. kukal,
 niska.
 kukölpaltti l. kukerpalli
 hyperkeikka.
 kulikkasorsa. Ven. куликъ.
 kulinajavo kulijauho (?).
 kulli urosa, orosa.
 kulo ==.
 kultsuheinä limaska y. m.
 kummikkö ummikko.
 kumpi pron. rel. vanh. Viron
 kielessä kumb, Lounais-Suom.
 kun = joka.
 kunakaingas(?) punainen kart-
 tuuni.
 kuni t. kunis kunnes.
 kupo ==, vitsak. vitsakimppu,
 lehtok. lehtikerppu, leik-
 kaab kupoja on lehtiä tait-
 tamassa t. lehdessä t. ker-
 pussa.
 kura kura, hura, k. käsi.
 kurbakas rokonrikko.
 kurissa kurista-, k. ene hirt-
 tää itsensä.
 kurissu- kuristu-
 kurkku ==, vesik. emätti; kur-
 kumuna kurkunsolmu.
 kurppa = (Scolopax).
 kustu- sammu-, ääni k. sor-
 tuu, menee paineesen.
 kuto- ==, k. vörkkoa, kan-
 gasta, teeb sukkaa.
 kutöö- kute-, kala k.
 kultöö kuuntele.
 kuumötta-, kuumotta-, kumot-
 ta- (kuu).

T.

taajo l. taijo tee. Ven. чай.
 tääri- kääri-
 tähsü käsky.
 tämmalkakku hiilikko, käm-
 menkaku; terätämmalk.
 kerämäinen pulla, joka tavall.
 uunin suussa paistetaan; täm-

mälpilkku eräs kämmenen kokoinen loistavampi kohta „pääste“ nimisen piippalakin oikean puolissa laidassa.

täpä kaarna, petäjät.

täpäälä kypälä.

tärpäine kärpänen.

tärppä kärppä.

täsi käsi, lövvän tättee; käsi-ala kylvykaistale, sitkain-ala, sitkain.

täesiha kahva, kädensija.

täsna käsna, öbose t. „yö-silmä“.

tedräluu nilkkaluu, ketros t. kehros.

tehsetihva keskenkiehuva.

tehsimäine keskimmäinen.

teerovitsa väännetty vitsa.

terilavvat kerinlaudat.

teris kerä, keris, siglat. seulan kerä.

tesä kesä, tesärätti esiliina.

tiikö- kitke-.

tikaine pieni saatto, nokko.

tihu- kiehu-, kihoa-, tihub ülese, t. ülitse.

tiini kiinni.

tiinittä- kiinnittä-.

tiire kiire, tiirepää kiireemmin, pikemmin, mieluisammin.

tiissele- kiistele-, kilpaile-.

timolaine, metsätimolainen kimalainen, mehiläinen.

tirjava kirjava, özra on jo t. ohra on jo kahdella karvalla.

tiskölö- kiuskaa-, kinaa-.

tisko- kisko-, t. pärehtä.

tiusaa kiusaa.

tiutto (ei tuutto kuten Alqvist'in sanaluettelossa). Vert.

kiutu, kuitu, roivas ja Vir.

röivas.

tiusi- kiusaa-, härnää-.

tives kives.

tolna purtilo. Ven. чѣлнѣ.

tolkkaset heleäväriset nauhat, jotka morsiamen pätimeen alta kaartuvat korvarenkaiden läpi alaspäin.

turga pölkkyy. Ven. чурка.

tuuta kummitus. Ven. чудо.

tühsee- kypsy-, paistu-, kypsenene-.

tülti kylki, puoli, tırves on tüllellää lappeittain, tül-tirooto kykiluu, kykuruoto, tültituuli laitatuuli.

tünnälpää kyynäspää.

tüntteli kynttilä.

tüntteliäs Karj. tuohus, vahainen kirkkokynttilä.

tüsüttele-, kysyttele- utele-.

tütömaa kytömaa.

tüühkyläinen kyyhkyläinen, kyyhkynen.

tüüsi kynsi, tünneperä kynnenjuuri.

tüüpäimet „kyynpäät“, sormenpään kokoisia valkeita simpukoita, joita pidetään koristuksina helmien tavalla.

L.

laatusa laatuista, mukava, l. ilma.

laako laaka, l. mäti, ranta.

laakku- häilü-, heilu-, liigub laagub.

laastu lastu.

ladjo laito.

lahna =.

lahapuu pöckelö, pöhhö, lieko.

laho =. vesilaho lieko.

lahti auki, teen lahti avaam.

laiha laiha, mieto, vieno.

laihtu- =.

laihutta- pyörrettyä-.

laikka liekki, roihu.

lainö laine.

laiska- luiska-, huiska-.

laita monik. ladjat.

lakkii-, lakib juuva.

- lakko, öölakko yöpöllö tarhapöllö.
 lama rötköttävä, lakoinen, vilja on lamaz(a).
 lama-aita lamoaita.
 lamotta- rötköttä-, pötköttä-.
 lammasarvat keritsimet.
 lapa =, airol, lapaluu, lapahtu- lapautu-.
 lapakkō lapanen (vartaila kudottu).
 laskō-, lasgōb ruhipuu autaa laskee ruumisarkun hautaan.
 laskōōmu lantto, notko.
 lassa lasta; rintal.
 latikkō latukka, litteä.
 lato =.
 laukaa- lievenee (lanka); laukaise-.
 Laukaaajōti, kartalla: „Luga.“
 laukko laukki.
 laulo- laula-.
 lautta navetta, läätti.
 lautti lautta.
 lavōinō lavitsa.
 lavvapuut rekijaput.
 lähte- =.
 lääkä- rupatta-, lörpöttele-.
 läimä- kuulta-, põhjaa läimäb vähä pohjaa kuultaa vähän.
 läntsättünnü leipä litsoitunut, iskostunut.
 läntüpiimä jamakka, kokkeli-piimä, unipiimä.
 läntüü-kokkeloitu-, jamakoitu-, piimä pannaa ahjoo läntüymää.
 läpähtü- pilautu-.
 lätikkō lättäkkö, rapakko.
 leesi liesi, ahjo.
 leha = täsiala.
 leinakoivu riippakoivu.
 lekotta- roihotta-, lekotta-.
 lemme g. lempee heisimato.
 lemme (lk.) lehmä.
 lemmüs noidannuoli.
 lentä-, tähtilennäb tähti pu-toaa.
 lepää- =.
 leppälintu.
 lesat talaat, niskahirret. Ven.
 лѣсъ.
 lesimet leseet (jauhoista).
 levällää harsuna, hajallaan.
 levveä leveä.
 lihottu- liho-.
 liiline lipiä.
 liismatta- lieskaa-.
 likkōa likeä.
 likōa- likoa-, liottu-.
 ligōtta- (?) l. ligotta- liottaa-.
 liitimäine likimmäinen.
 lillikōs lillukka, linnukka (Rub. saxatilis).
 linaväso västäräkki.
 linnupere poikue, linnuäntä pursto, lintuie tee linnunrata.
 lipiä- lipu-, solu-.
 lipistü-, livistü- livisty-, liukahtu-.
 lippo =; lähsi lippomaa.
 liputta-lipatta-, lehtol. lehtil.
 lirisō- lirise-.
 liuku-, liuku-, laske-; liukupäivä laskiainen; lasōb liuku a laskee liuku, laskee mäkeä, luistelee.
 lobisō- lörpöttele-.
 lobša- lönsä-, hölkkä-.
 logotta- lotise-.
 lohmaa- laahaa-, viile-, lohise- lonkka notko.
 lontti tönkki, möhkäle, pilveljää.
 loob kangassa luopi kangasta.
 loopu- luopu-, loovub minu poolō.
 looto t. loo (?) luoto.
 lopatkoluu ronkkaluu, sarvena.
 loppakorva luppakorva.
 löhti halki, pakahab löhti.

lõhko- lohko-
 lõikku liekku.
 lõimi loimi.
 lõõskaa- lieskaa-
 lõukaa- manku-, ano-: mitä
 sinä lõukaat.
 õntõs luntus, lõnttari.
 lõntõssä- luntusta-
 lõõ- lyõ-, pieksä-, lõõb kaak-
 kui põllola.
 lõülü löyly; hehku, hohde.
 luhtaroho sara.
 luiska- huiska-, kilkka-. Vir.
 = hio-
 lumikomkka lumitõnkki, tie-
 ra. Ven. КОМЪ.
 lummillaa kõrvat luimussa
 korvat.
 lumpaza kõrvat lumnessa
 korvat.
 lunassa- lunasta-
 lusikkõ, lusikka; patal.
 kapusta.
 lusti lusti, lustia luuta obõ-
 nõ hyvässä kunnossa pysyvä
 hevonen.
 lutissa- lutista-, likistä-
 lühsitsõ lypsinkiulu.
 lükki- pujotta-, lykki-, lükib
 elmet niittii pujottaa hel-
 met rihmaan.
 lülü konkelo, länkäpuu; kuu-
 selülü.
 lüsi varsi, pää.

M.

maa, ühsi maa pahnassa
 yksi puinti kerros pehkuja,
 jo on kahsi maata tapõ-
 tu jo on kaksi kerrosta pui-
 tu, ajab maalõ läikyttelee,
 ajaa maahan; poolõ virssa
 maa puolen virstan matka;
 maahsi viroksi, maamu-
 na =. rehemaa puintiker-
 ros, riihenpermanto.
 maatee, taivaa m. linnunrata.

maasikka l. mantsikka
 mansikka.
 madjas perso, ahne.
 mahala mahla.
 mahrot ripsut, hipsut.
 maina nuotta-avanto.
 maini nimi.
 mainitsõ- nimittä-, mainitse-
 maja kotus, katos.
 maha, rapamaha =.
 malka malko.
 maſſokaakko kissapõllõ.
 maltta- =.
 mazka mäkärä.
 mašti masto.
 matikkõravvat, adramati-
 kõt jotkut pienemmät raudat
 aurassa.
 maottu- madottu-
 mato mato, käärme, maokep-
 pi Mooseksen sauva (tähtisi-
 kerõ).
 matokkaine mato, motukka.
 matsa-, suu matsab.
 maukki suoli.
 määki- =.
 mähä, petäjämähä mäihä.
 mätik kopp. Ven. МЯЧИКЪ.
 mällin, mülän mällin mul-
 lin mallin.
 mäntü mänty; hierin.
 märehti- =.
 märehüs märehdys.
 mässää- hämmentä-, vello-
 mätä mätä, mädännyt; mätä
 teeli sammalkieli.
 mättä- visko-, mättä-
 mättää- pujottautu-
 mättäjäiset hautajaiset. Vir.
 matta- hautaa-
 meehussa paidanalainen (kar-
 keammasta vaatteesta tehty
 kuin ylinen).
 meeletü lahsi mieletõn, hui-
 ma l.
 meniävuotinen menneenvuo-
 tinen.
 meno tapaus, sattumus, meno.

merkkikagla sepeli; pan-
kaa merkile p. merkkiin,
tähdelle.
mesileipä =.
metsäputkō „syötävä putki“,
metsäsika mäyrä.
milline millinen, minkälainen.
minutti.
mittoma montako, (myös Ag-
ricolalla). Vir. mittu l. mitto.
mokoma semmoinen, tuom-
moinen, mokoma.
molosnitsa näppy, ajos (suus-
sa?). Ven. *молосница* (?).
moldi l. molti pohdin.
moldivatsa möhömaha.
Masse(e)keppi Mooseksen-
sauva.
möhömöökka kurjenmieikka
(Iris).
möhöröho (?) kentiesi joku
leveälehtinen sara esim. Ca-
rex laevirostris. Fr.
möla mela, mölo- melo-.
mölisö- mölise-.
mölöpat molemmat.
mörisö- mörise-.
möötäpäivää myötäpäivään,
maata möö maata myöten.
muhi-, muhisö- nauraa irvot-
taa, muhaile-, muhisöb nag-
raa.
muhku =.
muitös muuten, ilma-aikojaan.
mulipää mulipää, nuippo,
nuukko.
mulju-paina-, lutista-, mulju-
sin uhse-kaa lutistin oven
rakoon.
mullikka „nooriärttä“, mulli.
muna, maamuna, kurku-
muna kurkun solmu, lumi-
muna lumipalli.
murakkō muurain (kypsi),
lakka.
murnii päi nurin.
murukkōine muru, nokare.
musikkō mustikka; mustikki.

mussa maa suomura, mura-
maa; mussaverine.
muta, soom. mura, muta.
mutti- muunta-, muutta- (?)
nōistii muttimaa i tehtii nooröt
suössi ruvettiin muuttamaan
ja tehtiin nuoret sudeksi.
mutukka toukka (suuri), Ou-
lussa: motukka. Ven. *мысоръ*.
muussarit rikat, ruhat.
mügrä myyrä.
müllin mällin mullin mallin.

N.

naapertsit kangastuolin tar-
peet ja kalut.
naappa kuppi; puun., põl-
vin. polvensilmä.
naat-ala ja naatala ahjon,
kana l. porsaskarsina uunin
alla pirtissä.
naatti =.
naasti sievä, soma.
nagrusuil naurusuin.
nappu nappi.
napu näppy.
napuška, võiman. näppy.
näärä, koiran. nääränäppy.
nädzälikkō Vir. nädselmähei-
nä, maltsatähtimö (Stellaria
media).
näppi näppi, näpil annan.
näpä. tivinäpä kivipära (lin-
nulla).
näpe nuori kuusi, näpe.
näpe l. näri närhi; tikka, sit-
tanäri närhi.
näri- jykertä-, jyrsi-, närhi-
näsäniini näsiä (Daphne).
nättü riepu, ryysy.
näüttä- osoitta-, näyttä-, neuvo-
näütikki tulen. pärerahko.
neitsüt miniä, morsian.
nenä, venee n. kokka, keula.
nenäkäs niippuisa, lyhytne-
nainen.
nenitty- niipastu-, nokkautu-

nigla, kukaniglat heteet.
 niglo- ompele-, neulo-, takkaa
 niglob takatikillä ompelee.
 nikahta- niukahta-, nyrjähtä-
 nikotta- =.
 nimikkō nimikko.
 niō nide.
 nirisō- lirise-.
 niissä- niistä-
 niisi =.
 nippunappula kuvaussana
 humalankerkille.
 niukahtu- =.
 nivut ristiluut, lautaset.
 noja, sellä-nojal isub is-
 tuu selkäkenossa.
 nokkaa- nokkaise-.
 notko, = maa on nodgoz
 lantolla.
 noolō- nuole-.
 noortōlō-, taivas n. pilviä
 kokoutuu, nousee.
 nooska nuoska.
 nõdrömõt nõikun l. liekun rih-
 mat.
 nõikku vipuliekku, pärevasu
 ripustettu notkuvaan vipuun.
 kts. ed.
 nõito noita.
 nõmmi nummi.
 nõtkka heikko. Vir. nõder.
 nõtku- notku-.
 nukku- nuokku-, nukku-.
 nuppu =.
 nurkka = suun. suupieli.
 nurmi =.
 nühnää- kämmi-.
 nuri kalso, nyrhi.

O.

obakka sieni. Ven. **обабортъ**.
 obšat, adra-o. auranaisat. V.
 обжа.
 odjala peite, peitto. Ven. одъ-
 яло.
 ohlatta- repalehta-
 oikaa- valitta- oihkaa-
 okolnitsa vatsanahka.

oras laiho, oras.
 orkomäti jyrkänne, poukama.
 ozrikkō rieska.
 ostafko kotiin päästö, vapaus.
 Ven. **отставка**.
 oššafka otsavaate.
 otsakiiro hiusmarto.
 otsimus valkea silmille rippu-
 va vaate (ruumiilla).
 õhsunuset nom. õhsunune
 hairaus, erehdys.
 õikõõ oikein, sangen.
 õjela huono, harva, harsu.
 õkkaine vihne.
 õmpõõmine ompeleminen, om-
 pelus.
 õnti, õnge hammas väkä.
 õõhka ohdake.
 õõsi onsi.
 õpassa- opasta-.
 õppõõ- oppi-, tottu-.
 õsa liha, osa.
 õsakas onnellinen.
 õtava otava.
 õtus otus.

Ö.

öölakko yöpöllö, tarhapöllö.

P.

paalikka, vätipaalikka vä-
 kikatettu.
 paappa (lk.) puuro.
 paglatennät naisten kengät,
 paulakengät.
 pahane pahanen, laiha; p. k u-
 ras huono, halpanen veitsi,
 nykä.
 paha sää =.
 pahka =.
 pahmas pahna, pehku, puinti-
 kerros olkia.
 pahõlaine paholainen.
 pahuus pahuus.
 paikkõmii paikoin.
 paina- paina-, taivutta-
 painapuu paininpuu.

- pakahtu- halkea-, pakahtu-
 pakara =.
 pakkaine tyilmä, tuuli vi-
 hainen pakkonen, tuuli.
 pakko, mesipakko mesipuu.
 pakkoinikka vainaja, Karjal.
 pokoiniekkä. V. **ПОКОЙНИКЪ**.
 pakotta- kivistä-, vaivaa-
 pallas paljas, pallasaltaa avo-
 nilkassa, sukitta.
 pallotta- palele-
 pallas gen. paltaa kyhkyi-
 nen.
 paltta pientare.
 palvatta- palvaa-, savusta-,
 palvatottu kala.
 palvo- palvele-, rukoile-
 pamahta- =.
 panimō kapea ymyyräinen
 villavyö.
 panō- panōttōlō- panettele-,
 sätti-
 par'alkaa =.
 paratta- paranta-, torju-, kui-
 parattaa ruumō vassaa
 kuinka on torjuttava ruu-
 mista.
 paranō- parane-
 parōp parempi, parōp lähet
 kōhallaa lidnaa parasta
 kun lähdet paikalla kaupun-
 kiin.
 parkki pajunkuori, nahgat
 pantii parkkii.
 parkitse- =.
 parrasvitsat parraspuut (ve-
 neessä).
 parvi, nōistii elämää par-
 vōza ruvettiin elämään yh-
 dessä; meeb nedje par-
 vōza menee heidän kans-
 saan.
 paukkaa- =.
 päälline, tennäp. kengän pääl-
 linen.
 päällimäine, p. rihma yli-
 aina (verkossa).
 päällütset, siglap. suuri-
 moista seulotut akanat, seu-

- lanpäälliset.
 pääalus =.
 päärmää =.
 pääzgo l. pääsko pääsky.
 pääste terävä, kartiomainen
 naistenlakki, jonka sivut ovat
 helmillä koristetut; sen lai-
 teessa on oikealla puolella
 valkea „tämmälpilkku” s.
 o. kämmenpilkku t. lontti.
 päätes päätö, ladjo p. laition
 sepi.
 päivüt päiväpaiste, päiväyt.
 päppü (lk.) leipä, vrt. paappa.
 päitärä täperä.
 peenüess-saa t. peenües-
 tee pienuudesta, lapsuudesta
 saakka.
 pehessü- mahi- laho-
 pehko pensas.
 pehmeä lumi vuoskea l, p.
 mees akkamainen, nenästä
 vedettävä m.
 pekkiäine päkiäinen.
 peku, piku, pekana pekuna,
 poku (hevosenhvailyssanoja).
 Ven. **БЪГУНЪ**, juoksija.
 peklivoitta-. Ven. **пеклевать**
 seuloa (?)
 pelaa- hilskaa-, on vallaton.
 pelehüs pelotus.
 pelko =.
 pelgotta- pelotta-
 pelsimpuut kangaspuut. Ka-
 jaan. pelsinpuu = saunanlau-
 teen äärimmäinen parsi.
 peltti ruumen.
 penger =.
 penši säästö eläkeraha. Ven.
пенсия.
 perä, veneep., nootap. nuot-
 tanp., perämees.
 perämauti peräsuoli.
 peräkosa niitos, heinät on
 peräkosalala niitoksella.
 perednissa sininen hame. V.
передникъ esiliina.
 perna =.
 pero õbone aksy hevonen,

joka välisti vihoissaan peräytyy, eikä lähde eteenpäin vaikka kuinka pieksäisi.
 persvitsat; adrap. auranperä-vitsat.
 perssimet väitti eräs pro. pels-simet.
 pesä =, sippelikkaa p. muu-rahaispesä.
 pesittölö- pesi.
 pešti vaaja. Ven. ну́жа. **песть**.
 petäjä, petäjäpihka.
 petli ansa. Ven. **петля**.
 petra t. pötra peura, hirvi.
 pettä-, tägo petäb kaksi pet-tää, kun aamulla sattuu kuu-lemmaan sen kukkumista ennen kuin on einettä maistanut.
 pettele- pettele-, valehtele-, houkuttele-.
 pettö alkuj. kirnu (?), vöi jäi pettö ei tullut voita (kirnuuksesta).
 pettöpiimä kirnupiimä, kirnuhuitu.
 pettäjäiset, kirnuajaiset.
 peukolo peukalo.
 pii, seltäpii selkäpii, aroppi haravanpii.
 pihka petäjänpihka.
 pihlaja =.
 piibikkaine pipero, piipero, pikkarine p.
 piikkaroitta- piehtaroi-
 piikko, ühsipiikko kudottu siten että pannaan yksi niitti l. lanka pirran piin väliin; ülipiikko vaate, josta paidan ylisä tehdään.
 piimävesi hera.
 piikissä- lutissa-
 piiri püru, liitos, piiri näüb üvässi liitos näkyü, tuntuu hyvästi.
 piirullaa silmät raollaan, piirullaan silmät.
 piitas piena.
 pilli =.

pillittä- soittaa pillillä.
 pilkkoisepimeä pilkkopimeä.
 pilkku pilkka, pilkku, täplä.
 pilpa, villap. villaväive.
 pilu-, pilutta- tikkalee. om-pelee korko- ja läpiompelusta.
 pinta, veep. vesikalvo, maap. pio pivo.
 pippi (lk.) kipeä.
 piripinnallaa piripintanaan, piiripintanaan.
 piskuni silmun näköinen, yksivärinen kala.
 pissü pisty, pysty.
 pisosaita pisto- t. pystyaita.
 pitä-, tenelä piäb vettä kenellä pitää vettä, ken haluaa vettä.
 pitkumi pitkin.
 pittä pitkä, päivät pidgät päiväkaudet, pitki l. pidgi pitkin.
 pitumi pitkin.
 piurullaa piurullaa.
 plaiska- loiska-, läiskä-
 plankki piha-aita, lankku.
 platsa- latsa-
 plemenikka orpana. V. **плен-яникъ**.
 plettiü- vanuttu-, öbose orja on plettiünü
 podšivoitta- kestittä-, tarjoa- Ven. **подчивать**.
 pohi-, pohti- (?) puohte-
 poholohana iso suurimaseula, jota ennen muinen käytettiin.
 poika, koirap. penikka, kis-sap.
 poiki(n), poikumi poikittain.
 poimi poimu.
 pointima pojintima.
 pominkat peijaat. Ven. **по-мишки**.
 poohikaukolo pohdin.
 poohto- puohte-
 poolissa- puolusta-
 poro tuhka, poro.
 potvešnikka. V. **подвечникъ**

kynttiläjalka.
 povonikka matala naisten lakki.
 põhja =; ahjop. arina.
 põhjus liisteet.
 põkertõlõ- huppuroi-, humpu-
 ro-i, kahlaa- (lumessa).
 põlemikko palo, aho.
 põltikkaine viholainen, nok-
 konen, rautap. (Urtica u-
 rens?)
 põlvekadgõlma kinnerkouk-
 ku.
 põlvenaappa, põlvesilmä
 polvensilmä, lumpio.
 põrmatta permanto, ahjop.
 arina.
 põrna perna.
 põski poski, akkunap.
 põtka- põtki-, nõisi põtka-
 maa.
 põuta pouta.
 põhtü- pöyhty-, jüvät põhtü-
 vät t. läpähtyvät koste-
 assa lämpimässä.
 põllüttä- pölyttä-, põllyttä-
 põõri- pyõri-, põõrüttä =;
 põõrimä pyõrintäpaikka.
 põrõläinen, sittap. sontiai-
 nen.
 praavihu- parane-, kostu-
 V. **править**.
 prägätinpüu (pagatsinp.)
 paatsama.
 präkkilä massi, kukkaro.
 präškä solki, risku. V. **пряжка**.
 prihoota seurakunta. V. **при-**
ходъ.
 primusla vartta.
 progõn kyytiraha, vouraraha;
 laiduin. V. **прогонъ**.
 praššoitta- Ven. **прасовать**
 = tehdä työtä, toimia (?).
 prusakka russakka.
 pruuju rikka; pärtõ, klasip.
 lasinpala.
 prüllillää pulleana esim. vatsa.
 pubuška pulpukka, upukka.
 puhas puhdas, syötävä (lintu),

arvollinen, talvinen (nahka).
 puhkaa =.
 puhsu t. pukeu sintti, kalan-
 sikiö; ahvõnop.
 puihkõassi pian, suihkeasti.
 puikko =, sukkap.
 puksahta- muksahta-, möksäh-
 tä-, (maahan).
 pulbukka = pubuska.
 pulikka =, augip. hauinp.
 puffa- pulppua-; vesi p. nou-
 see soroja pohjasta.
 pullu t. pullu soro, ilmarak-
 ko, joka vedessä pohjasta
 nousee.
 punaverine; punapõskine.
 punteri puntari.
 puri puhdas oikein puhdas.
 purka- =.
 puskõ- puske-.
 puzerkka rakko. V. **пузырёкъ**.
 putkõ putki, metsäp. (syö-
 tävä); koirap.; õzra on
 pudgõla ohra on tupella.
 puusaluu l. puuskaluu, tã-
 et puusaza.
 puutõ, vööp. „vyõnpuutin“,
 vyõnkokka t. hakanen.
 puutto, nootta on puutoza.
 pütälä pykälä, sarvep. (leh-
 mällä.)
 pylvä põnkkä, varaseiväs, pyl-
 väs.
 pürți- pyrki-.

R.

raaka lehvä.
 raaka (ei kypsä).
 raakki raja, tennär. kenkä-
 raja. Ven. **бракъ**.
 rahata sku pidettiin vyössä en-
 nen, muut taskut nimitetään
 kormanoksi.
 rahko, tulir. pärepihti.
 rahnikoi- palmikoi-
 raita =.
 raisu ankara, raisu, rajū; rai-
 sussi pajatab.

rakko, särjer. särjenmoukku.
 rako =, vahib uhse raossa
 pilkistelee oven raosta.
 ramo voima. Ven. **рамо**.
 ramonapуска.
 rampa ontuva.
 rammitsõ- ontu.
 räukka jykeä, rankka.
 räuko ranka, rankokoko
 rankaläjä.
 rantuli rantoja pitkin l. myö-
 ten.
 raputta- pudista-.
 razvi vaikka. Ven. **развѣ**.
 rauha =, rauhaza tyyty-
 väisenä. Vir. rahul.
 rauhat l. rauhiamõt rau-
 haset.
 raunio =.
 rauta, lammasravvat ke-
 ritsimet, rautapõtikas;
 õboserauta hevosen kenkä.
 rautiaine = (hyönteinen).
 ravu rauhanen, munuainen.
 räätö rivi. Ven. **рядъ**.
 rääka- rääky-, raaku-
 räbäkkä räivä, lörpöttelijä.
 ränne räntä, lumerännehtä
 saab.
 räütü- näyvetty-, räyty-, nag-
 ris on räytännü.
 reehtiläkakku pannukakku.
 reisi, nootaredjet nuotan
 puoliskot; kotarat, ketarat.
 reius lahe.
 repi- repi-, riipi-; revib ivuh-
 sissa tukistaa.
 rešotka seulajainen. Ven.
рѣшѣтка.
 reteli Vir. reffel =; tikapuut,
 heinähäkin y. m. sivu.
 rihma nuora, krampir. tel-
 jen, linkun rihma.
 rihsi l. ripsi, marjar. ry-
 päle, terttu.
 riissa kapine, majar. huone-
 kalu.

riizakaugas papinkaugas. V.
риза.
 rikka =.
 rikki =.
 rikko- rikko-, taiko-
 rinnatikko rinnatusten.
 rinta =, rinna rinnan.
 riingatta- venähtä-
 ripsi l. rüpsi kts. rihsi.
 risikkoo ristiin (paneet).
 rissiaiset = ristiäiset.
 rivapaglat sääryspaulat, joilla
 säärykset („rivat“) sidotaan.
 ripisõ- viilee-, laahaa-; vari-
 se- (?).
 rogoska niinimatto. Ven. **ро-
гожа**.
 rohošiirkka heinäsiirkka, ro-
 hoine, rohokarvaine ruo-
 honpäinen.
 roitta- hämmettä-, sotke-
 roittu roju, ryönä, roska.
 roozgapletti ruoskansiima.
 Ven. **розга, плеть**.
 rooto ruoto, ruota, luu; sel-
 tär. selkäpii, tultirooto kyl-
 kiluu; kalar. kalanruoto, ku-
 rahser. veitsenruoto.
 rõivas roivas, pivollinen.
 rõukko pitkä suova, pieles.
 röömillää kontallaan.
 ruhipuu ruumiinarkku.
 rukavnikka hia. Ven. **ру-
кавникъ**.
 ruŕa ruori; peräsin. V. **руль**.
 rullakuhi keko.
 rupi =.
 rusko =.
 ruskõa heleän t. vaalean pu-
 nainen.
 ruumõ l. ruumis.
 ruumulehto lumpeenlehti
 (Nuphar).
 ruupu =.
 rüpsi ripsi, rypäle.
 rüsä =; haukkumanimenä sille,
 joka istua röhöttää.
 rüsüt rystyt.

rüüppää =.

rüütäne nelivartinen, neliniisinen; vert. Vir. rüüd aivainainen hame, vert. Suom. ryysyt.

S.

saa saakka, luhõs-saa luhun asti; verree-saa verille.

saatta- =, lähettä.

saara, adras, vannas.

sabano t. sapano eräs sa-parolla varustettu pätime.

sairas =.

saivõr saivar.

sakkõli haukka. Ven. соколъ.

sañi kysyy toistamiseen.

salahäntä paikas-nimisen pätimeen alla oleva vaatekaistale, joka jollakin tavalla kääritään hiuksiin.

salamittai salaa.

salvo hinkalo, salvo, kaivos. puite.

salvamõ salvoin.

sammutta-, sukkaa s. ka-ventaa.

sanka =.

sarja, mehiläisen s., sarjamesi.

saršenikka vaate, jossa on aivinaiset loimet ja villaiset kuteet. Ven. сарженикъ.

sasit ruunenet.

satakõrtaine satakerta (mä-rehtijöillä).

sarka, põllus.

saunanaine lapsensaajanen.

savipoolikka savipuoliainen.

sää, paha sää =.

säärimarja pohkea.

säe sätee kipinä.

sälgosääri joku kasvi pella-
vassa (Camelina?).

sänti sänki, säntilamma.

säntü sänky, sännüle sän-
gylle, sängyn päälle.

särñi, särjeviitikka pikku
särki, särjen veitikka (?).

särpe- särpä-.

säteme soro, ilmarakkula (ve-
dessä).

säülü- säily-.

säünäjä =.

sekane, lumeseokane.

sekomin sekaisin.

selkkoise sellällä sepo t.
selkkoisen seljällään.

selñiä selkeä,

semeritsa tuhkarokko.

servä särvi, reuna, üli servä
õmpõlõb; kaikkaa s. kan-
kaan reuna; üliservä yli-
reuna.

seslä =? seegla on süütä ses-
lässäni.

senkko serkku.

sigapoola sianpuola.

sigluri seulaajainen (tähtisi-
kermä).

siili =.

siiri kuohkea. Ven. сырой.

siitiä selkeä.

sinakko t. sinakas sininen
hame vahvasta vaatteesta.

sinikkõ (obõnõ) harmi.

sinettä- sineä-, värjää-.

sinisõma mustelma.

siõ g. sittee side.

sipoise t. sipo sipo; sipo-
sillä, sipo siitiä selvän-
selvä.

siputta tiputta-.

sirkiä selkeä, kirkas; sirkeä
tähti.

sirkene- selkene-.

siso sisar, sisko.

sitsas karttuuni. Ven. ситець.

sittapõroläine; sittakääk-
kerä kakara.

sittoma niin monta; mitto-
ma ? sittoma kuinka mon-
ta? niin monta.

siveltä- sipaise-, vihlaise-.

soimi =.

sontio suntio.

sookku mehu, jäla, jälsi. Ven.

СОКЪ.
 soomus suomu.
 sorsa =.
 soru ruhka, samaska esim. pu-
 telin pohjalla. Von. соръ.
 söima nimitys, sukunimi.
 söisatta- seisatta-, seisahta-
 söiso- seiso-.
 sökkane mäkärä vrt. Vir. sö-
 gelane, Suom. sokkopaarma.
 sömer somero.
 sööramöt sieraimet.
 söрто murto, rasi.
 sösa sisar, ks. siso.
 sössarsilmä „siestarsilmä“,
 ruskeasilmäinen.
 sötkö- sotke-.
 stiik pükki. Ven. ПИТЫКЪ.
 stokona t. mehiläisen
 kannu.
 sukka =; sukaloonos su-
 kanluonnos, sukasuu, su-
 katetmine sukankutomi-
 nen, kudelma.
 sukkulaine =.
 sula või sula voi, sula maa
 sula t. viljelyn alla oleva
 maa.
 surukas suruinen.
 suma, sumka, kontti. Ven.
 сума, сумка.
 suuri söirmi keskisormi; suuri
 unisikeä u. suurisüamine.
 susi, suökörö sudenkorento
 suömarja konnanmarja, (Pa-
 ris quadrif.).
 suuttu- =; piimä suutub
 maito juoksee, menee juus-
 toksi. Vert. maito myrtyy;
 mies myrtyy.
 suvattava rakas.
 süä sydän, sisä; vee süämee
 veteen.
 süämine aivinainen.
 süämikkö sydämmikkö.
 süämühset sisukset, sisäl-
 mykset (ihmisen ja eläimen).
 süglä syylä.

sükärä hevosenkengän muotoi-
 nen, paikasnimisen päävaatteen
 alla päällealla pidettävä ala-
 sin, jonka yksi osa, mikä yh-
 distää kengän päät, on va-
 rustettu parin kolmen sormen
 paksuisella tyynyllä.
 sünni t. sünti synti.
 sünnüttäm erkki syntymä-
 merkki, luoma.
 süpi süütö ihan syytön.
 süryjä syrjä, seljänne.
 süttüttä- =.
 süühkele- syyhyä-, syyhyttä-
 süürmö, süelmo, süülä syylä.

Š.

šakuri tuura.
 šalaška = mökki (?), Ven.
 шалашъ.
 šeebka sälö, pirstale. Ven.
 щепка.
 šeebgatta- sälöä-, pirstoutu-
 Ven. щепать.
 šesta tarvoin, porkka (?) V.
 шестьъ.
 šiiirkkä sirkka.
 šipertä- piipertä-, tipertä-
 šiskatta- repalehta-
 šiskuri pelotus.
 šläippä puuhkalakki. Ven.
 шляпа.
 šlokka- lotise-, hölkkä-, vesi
 šlokab tennäzä vesi hölk-
 kää kengässä.
 šlotta sosle, hyhmä.
 šnääkkämato kyy.
 šnääkki- kähise-
 šnibri kurttu, ryppy.
 šnöörä reunus.
 šnüürü kurttu.
 šohisö- sohise-, suhise-
 šokka poski, korvallinen, ah-
 vönö šokat ahvenen kor-
 vukset.
 šolisö- solise-, volaja- (virta).
 šoratähti koitähti. V. заря.
 šuhista- suhise-, humise-.

šunnikkaine tjuutto liina t.
serttinki paita.

šuppu suppu, muuraimens.

Z.

zaali sääli, minul' on sinua z. minulla on sinua sääli.
zaloška ?

zeniha morsian. Ven. женихъ.
ziis da briis! hus! ähäs!

T.

taagissa- rääkkää-, kiusaa-
taanissi verkalleen.

taatto =.

tahollinen särvikäs, v. tahko.
tahhõa (tahea) kuohkea, jauhainen, (esim. potaatti).

tahto- =, tahob mennä
nii õnnettomassi.

taitava vakainen (?).

takaas takaisin.

takavara, takavaru, minul' on jo takavaruza.

tako =.

talkõsõt talkoot.

tallaa- tallaa-, astu-; kahlaa-;
tallab vettä möö kahlaa vedessä.

tallikkaine emäkaritsa.

tallo- tallo-, verb. moder.

tallukkaine talla, tallukka.

tammi, tammõa kasvatab
tammaa kasvattaa s. o. seisoo päällään.

tapa tapa, laatu; katitapane
kissantapainen, -kaltainen.

tapaa- tapaa-, yltä-, ep tap-
paa põhjaa ei yllä põh-
jaan; tapaab tiini tavoit-
taa kiinni, eb se sinnua
tappaa eihän se sinua vaar-
anna, õlutta jõin i usei
miä tilkkua suhõ eb ta-
van nu olutta join usein en-
kä juuri tilkkaa tapailut l.
hamuillut.

tappu humala, humalaseiväs,
tappuriuku.

tappura =, tappurat pu-
toilevat tappaiza tapepui-
den alle.

tara kartano, tarha, aituus, pa-
nõn adja tara ümber;
taraviljat kartanoviljat.

taritsõ- tarjoa-.

tarkka =.

tarkkahu- sattu-, tarkkahu-
sin teđje kohta yhydytin
teidät.

tarkutta- tarkõittä-, tarkoitta-
tarpõõline tarpeellinen.

tarvis =.

tasano tasainen.

täätämättä sattumalta.

tänävä, tänänä, tänännä,
tänaän.

tänävuotine täänvuotinen.

täpise täynnä täpöisen
täynnä.

tärisijä havosräikkä (?).

tävveline täydellinen.

tedri teyri, valkõa tedri.

tețe- teke-, teeb sukkaa ku-
too sukkaa, sene tețemä
mokoma, ruoja.

tere =, õmpõõb terree-kaa
ompelee tereen kanssa.

terävä lahsi vilkas lapsi.

tihusilmä tikkusilmä, tähys-
täjä.

tiijusta- tiedusta-.

tiiro, nahkatiiro yölipakko.

tiiti tianen.

tikka =.

tila tila, vuode, keli.

tilkku pisara; tilkku tikku;
rässäät tilkkuvat räystäät
tippuvat.

tipertä- johseb tipertäb
juosta piipertää.

tiltukkaine tilkku.

tipsahta- tipsahta tipahta-, up-
su-, ripahta-.

tiputta- tipatta-, lipatta-.

tiputtölö- ripehti-, ripistele-
 tohkaa- puhkaa-
 tokku- putoa-
 tolkkua ymmärrys, vötabtolk-
 kua ottaa selkoa. V. ТОЛЪ.
 tolkkua- ymmärtä-
 tomakka usva. V. туманъ.
 too- tuo-, nouta-, meni kattia
 toomaa lähti kissaa nouta-
 maan.
 toomi tuma, sisu. Vir. tuum.
 toomosöt tuomiset.
 tora =.
 toritsö toraa-, jaukkaa-
 tormi myrsky.
 toro terho, tammetoro.
 toššoi laiha. Ven. тощій.
 tōbras peura, hirvi.
 tōine sōrmi etusormi.
 tōmpaa- tempaa-, tōmpaab
 laulua kiskoo laulua.
 tōrkki- survi-; aapōine vad-
 ja tōrkittii rintoi päälle
 haapainen vaaja lyötiin rin-
 nan kohtaan (haudalla).
 tōukka toukka.
 tpruka (lk.) hevonen; hoppa.
 trappu rappuset, portaat.
 triisku- tirsku-, tursua-
 trüküttä- hōlkyttä-, nulkkaa-
 jooseb t.
 tuhma tyhmä.
 tuima suolaton.
 tukōhtu- tukehtu-
 tukōva teukeva.
 tulirahko tulennäytikki.
 tulli tullipuikko.
 tuluhsöt tulukset.
 tummōa ilma tumma, sumui-
 nen ilma.
 tuntu- tuntu-, piiri tunnub
 liitos eroittuu, tuntuu (sil-
 mälle).
 tupi turha aivan turha.
 tuppaa- survaise-
 tuppi- tukki-
 turassiza tunnotonna, turtana.
 turha =.

turisö- turise-, tursu-
 turta =.
 tuudra Vir. tuder (Camelina).
 tühjäine mon. tyhjätset
 (paikat) kupeet, ohimot (ei
 kulmaohimot).
 tūkkū kappale.
 tūlkkühäntä typi- t. tōpihäntä.
 tūlppäine tylsä.
 tūnkä tynkä, tynki.
 tūpi =, tūpi tyhjä =.
 tūrskähtä- =, t. nagra-
 maa purskahtaa nauramaan.
 tūtise- jytise-, tytise-
 tūvi tyvi, tykö, tyvenä ty-
 könä, tūve tyköön.

U.

udjulaine uuhikaritsa (van-
 hettunut sana).
 uhōrti t. uhōrdi ora. Vir.
 oherdi, uherdi.
 uhōrta- kaivaa reikää.
 uhvatka patakoukku. Ven.
 ухватъ.
 uikolma lammikko.
 uitto = ed.
 ujutta- uitta-
 ukko =.
 ulisö- ulise-, ulvo-
 umpipilvi koko taivaan kat-
 tava, maahunnainen (maadun-
 nainen?) pilvi.
 umpisukku umpisukkelo, ko-
 konaan veden alla oleminen.
 uni =, nääb unta; unilin-
 tu perhonen.
 unikas unelias.
 unōtsö- uneksi-
 untu- ummehtu-
 unuri unikeko, unikontti.
 upi uusi utuisen uusi.
 urnaa- urise- (koira).
 uroskoitta- karkaise-, mie-
 histüttä-, lohduutta-
 uukkulaine = udjulaine.
 uurre =.

uusi leipä vähä paistunut leipä.
 uus maa perkiö, raivio.
 uzgalta- uskalta-
 ušadba tilus, tila, talonpaikka.
 Ven. усадьба.
 usnikka nauhat, joidenka helmillä koristetut päät „paikas“ nimisen pätimeen alta pistäytyvät esille kulmain kohdalla.
 uuloti ulotin, naisten, kenkä.
 Ven. уледи.

Ü.

ühzi t. ühzi yksi; üht' õzraa pelkkää ohraa, ohraa vaan; eb elä ühe leiväkaa ei elä t. eletä ainoastaan leivästä; pää pani ühtee; jootab ühtee juottaa yhteen.
 ühzpoolik tee kaltto tie.
 ülepäine ylempi, ylimmäinen.
 üli, ajab üli servä läikytelee, võtab sõvat ültä ottaa vaatteet yltään, jõti on ülitse jääzä joki on yltäänsä jäässä; ylipää katteeza ylipään peitossa, umpihupussa; ülesmäti vastamäki.
 ülivootine yli- t. menneenvuotinen; kasottunut (haloista puhuen).
 ülpeile- hilskaa-, on vallaton.
 ürvüllää nuurullaan, alakuloisena, Vir. nõrgus. johseb ü. juoksee pää riipuksissa.

V.

vaa vaan, juttõõn las vaa virkan pois olkoon menneeksi.
 vaalastava vaalakka vaalea.
 vaapsiaine =.
 vaari, ep piä vaaria ei pidä vaaria.
 vaarna t. vadnas vannas.
 vaarnikas käsiliina.

vaate „valkõa kauhtana“ (?).
 vaattiro ho mustapää (Erioph).
 Vadja vatja; vaihsi vatjaksi;
 Vadjalaine Vatjalainen;
 Vadjakkõ Vatjan kieli,
 Vadjakkõa pajatab puhuu Vatjan kieltä.
 vadja vaaja.
 vahaine vaimo vakainen, voimakas.
 vahti- pilkistele-, vahti-
 vaikko pihka, kuusev. kuusenpihka; (petäjäpihka); kõrva vaikko vaikko.
 vajomamaa lieju, rimp.
 vajõlta- vaihta-
 valgetikkõ, päivav. päivänkoitto.
 vallikkõ valikki (lehm.).
 valohanko tadikko, valokokka tadekuokka.
 vanu- =,
 vanutta- =.
 vapaisõ valkõa oikein valkea.
 varaje varhain, varain.
 vari helle, vari, variloiza hiismab lähättää helteessä l. helteen tähden.
 varkauhsel(a) salaa, varkain.
 varma pulska, reipas.
 varsa =.
 varpailaa varpailaan.
 vassatuuli vastatuuli.
 vasso virtaa vastavirtaan, vasso päivää vasten päivää, vasso mäteä vastamäkeä, vasse vasten; maata v.
 vasussa- vastusta-
 väänikkõ vääntiä.
 väärüline arvoinen, väarti.
 vädjin (vart. ?) kutsun, pyydän.
 vähäladvane lyhytjärkinen.
 väive =.
 väkkärä =.
 vätipaalikka väkikarttu.
 värtsi säkki, pussi.

värttänämato teräväpäinen mato (ihmisellä).
 vässö, linav. västi, västäräkki.
 vauhkaa- väläyttele-, iskee tulta.
 vee- vie-
 veel, veelko vielä, vieläkö.
 veettelüs viettelys.
 veerahtu- vierastu-
 vehsi on kahehsa kaartua vihti on kahdeksan pasmaa.
 veiotus viettelys.
 veittä- vedättä-
 ventka seppelē. Ven. **ВѢНОКЪ**.
 ventōise vōōras vennon vieras.
 veerettä- vierettä-, v. ūli tee juoksettaa t. juoksettaa (tielle lunta).
 veerō- viere-
 veeru vieru, rinne, ōhtoko veerula ehtoon tullen.
 verbluuda kameli. Ven. **верблюдь**.
 veretsellä jo ōzra ohra on jo verissään.
 verkka- virkka-, eb verka mittää.
 vesikas vetkä, vesinen (esim. potaatti).
 vesikarva harmi; vesilaho lieko, vesikurkku emätti.
 vevve veljyt.
 vihmokaari vesikaari.
 vihoviimin vihoviimein.
 vihti- t. vihki- vihki-
 viihkura vihuri, tuulispää.
 viilinkō, viilikkō viileke.
 viilo katto; lakka, laipion päällys (?).
 viiputta- heilutta-, v. häntää v. pää-kaa nyökäyttää päätä.
 viiruline juomuinen.
 viisikkō viisikko, viisilyhteinen varajalka.
 viiskannikkō viisikanta.

viisottele- viisastele-
 viizinämarja kirsikka. Ven. **ВИШНЯ**.
 viitikkō, särjev. pikku särki; särjen veitikka (?).
 viitti neljän miehen niittyala.
 vilisō- vilise-
 vilkka-, tähet vilkkavat tähdet vilkkavat, tuikkavat.
 villapää mäsäksi lyöty esim. vaajan pää, vert. käärmeenlukuun: „villa on suusi, villa pääsi, villa viisi hammastasi.“
 vimpa eräs kala pehmeämpi kuin särki: sulkawa. Ven. **ВЫМБА**.
 viinka häkä.
 vinkahta- vingahta-
 vinutta- venytä- (?)
 vipu =.
 viuikka. sigav. torahammas.
 virka virpi, „niitti.“
 virkkō virkku.
 virrō vierre.
 viskauslappia viskinlappio.
 viskaa-, viskaan noottaa viskaan nuottaa.
 vizgahta- viskahta-, viskautu-
 viteli kynttilänsydän.
 vitsa vapa, vitsa.
 vohimō vuohinen.
 vohma houkka.
 volla tukki, mällöv.
 voolō- vuole-
 vōhi vōōras vennon vieras.
 vōhka sigav. vehka.
 vōilintu keltaperho, vōileipä =; vōivaras etusormi.
 vōi- voi-, jaks-**a**, obōnō'b vōi hevonen on kipeänä.
 vōima voima; kui vōimassa lämpiäb kun oikein uhalla t. vahvasti lämpiää.
 vōimanapuška näppy.
 vōimakas väkevä, höystöisä.
 vōimato kivuloinen; pähoinvoipa.
 vōlkamees velkamies.
 vōōno viono, luisu, v. mäti

vörtnat = persvitsat.	vuhisõ- tohise; vesi katti-
võtta- otta-; võtti lähsi lidnaa	laza vuhisõb vesi porisee
otti lähti linnaan, ei muuta	padassa.
kuin lähti vaan kaupunkiin.	vuss t. vušš usu!
vöö-rätti vyöliina, esiliina.	vusutta- usutta-
vuha kohina, vuhina, tohina.	vuššutta- usutta-

J. M. Venäläiset sanat on edell. sanastossa osaksi prov. Ahlqvist'in osaksi kumppalieni, ylioppilaitten *Toikan* ja *Hyvärisen* suosiollisella avulla Valtjalaisten sanojen viereen lisätty.

O. A. F. Mustonen.
